LIETUVIŲ KALBINĖS ĮTRAUKTIES UGDYMAS RUSAKALBĖSE MOKYKLOSE

2025 m., spalis - lapkritis

Parengė: **Greta Botyriūtė-Skiotienė** - Vilniaus lietuvių namų ULŠS vyresnioji metodininkė, lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja metodininkė;
Vilma Vilkytė-Žemaitaitienė Vilniaus lietuvių namų ULŠS vyresnioji metodininkė, lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja ekspertė

PROGRAMA (1)

2025-10-08 (4 ak. val.)

Laikas	Tema
15:00-16:30	Lietuvių kalbos mokymą reglamentuojantys dokumentai. Europos kalbų mokėjimo lygiai. Valstybinės kalbos samprata, LR Švietimo įstatymas, Bendrosios programos. Patikrinimai, valstybiniai egzaminai (NMPP, PUPP ir VBE) (3 ak. val.)
16:30-16:45	Pertrauka
16:45-18:15	Problemos, su kuriomis susiduria mokytojai dirbdami tautinių mažumų mokyklose. Įvestis į praktinę užduotį (1 ak. val.)

Tautinių mažumų mokyklos

Apie formalų/neformalų ugdymą

Belgija
Liuksemburgas
Suomija
Airija
Velsas (JK)
Škotija
Ispanija
Portugalija

Anglija
Vokietija
Prancūzija
Skandinavijos šalys
JAV
Turkija
Vidurio Azijos šalys
Australija
Lotynų Amerika

Turkmenistanas
Latvija
Ukraina
Baltarusija
Rusija

***Kiek* dokumentų ir teisės aktų reglamentuoja lietuvių kalbos mokymą tautinių mažumų mokyklose?**

Apie 5–10 skirtingų teisės aktų ir dokumentų daro įtaką lietuvių kalbos mokymui tautinių mažumų mokyklose.

- ***Yra vienas pagrindinis įstatymas (Švietimo įstatymas),***
- ***Valstybinės kalbos įstatymas,***
- ***Keletas Švietimo ministro įsakymų (nuostatų),***
- ***Tarptautinių konvencijų,***
- ***Ir projektinių teisės aktų...***

Tautinių mažumų švietimas - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

Bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo mokyklos tautinėms mažumoms priklausantiems mokiniams...

smsm.lrv.lt

Pagrindiniai teisės aktai

- **Švietimo įstatymas** (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas)

Įstatymas nustato švietimo sistemos reglamentus, principus, taip pat tautinių mažumų švietimo klausimus. Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Pagal jį, vaikams iš tautinių mažumų turi būti sudaromos sąlygos mokytis lietuvių kalbos, valstybine lietuvių kalba, taip pat atsižvelgiama į gimtosios kalbos poreikius. Yra straipsniai, reglamentuojantys, kad mokyklose, kurių nuostatuose numatytas mokymas tautinės mažumos kalba arba mokymas tautinės mažumos kalba, lietuvių kalba turi būti dalis ugdymo programos, ir jos mokymui turi būti skiriamas ne mažiau laiko nei gimtosios kalbos mokymui. Lietuvos Respublikos Vyriausybė

- **Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostato**s numato, kad valstybinė kalba yra lietuvių kalba, ir kad visi piliečiai turi teisę ir pareigą mokytis valstybinės kalbos. Konstitucija taip pat pagrindžia lygybės principus, kurie reiškia, kad tautinių mažumų nariai turi teisę gauti švietimą savo gimtąja kalba ir kultūrą puoselėti. (Konstitucijos straipsniai – pvz., 40–41) — nors konkretūs gimtosios kalbos ugdymo aspektai paprastai reglamentuoja Švietimo įstatymas.
- **Tautinių mažumų įstatymas**

2024 m. priimtas įstatymas, kuris reglamentuoja tautinių mažumų teises švietimo, kultūros, informacijos srityje.

Jame numatyta, kad tautinių mažumų nariai turi teisę mokytis tautinės mažumos kalba bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo mokyklose.

- **Valstybinės kalbos įstatymas**

Nustato lietuvių kalbos statusą kaip valstybinės kalbos.

Reikalauja, kad valstybinė lietuvių kalba būtų mokoma mokyklose, ir numato standartus jos mokėjimo. URM | Užsienio reikalų ministerija

Švietimo įstatymas numato

Pagal Švietimo įstatymą švietimo institucijose Lietuvoje mokymo kalba turi būti lietuvių, išskyrus mokyklas tautinėms mažumoms bei tarptautinio bakalaureato programas.

Mokyklos tautinių mažumų kalba turi galimybę veikti tais atvejais, kai tautinės mažumos gyventojų skaičius ir/ar jų koncentracija tam leidžia. Tėvai (globėjai) gali rinktis mokyklas ar ikimokyklines įstaigas tautinių mažumų kalba.

Lietuvių kalbos mokymas

Tautinių mažumų mokyklose privaloma mokyti lietuvių kalbos ir literatūros. Lietuvių kalba turi būti integrali ugdymo programa, net ir jei mokymas vyktų tautinės mažumos kalba.

Be to, kai mokykla yra tautinės mažumos institucija, mokymas vyksta dvikalbiu režimu: mokoma tautinės mažumos kalba ir lietuvių kalba. Pradiniame etape lietuvių kalba gali būti integruota, vėliau – atskirais dalykais.

Tautinių mažumų kultūros, istorijos, kalbos palaikymas

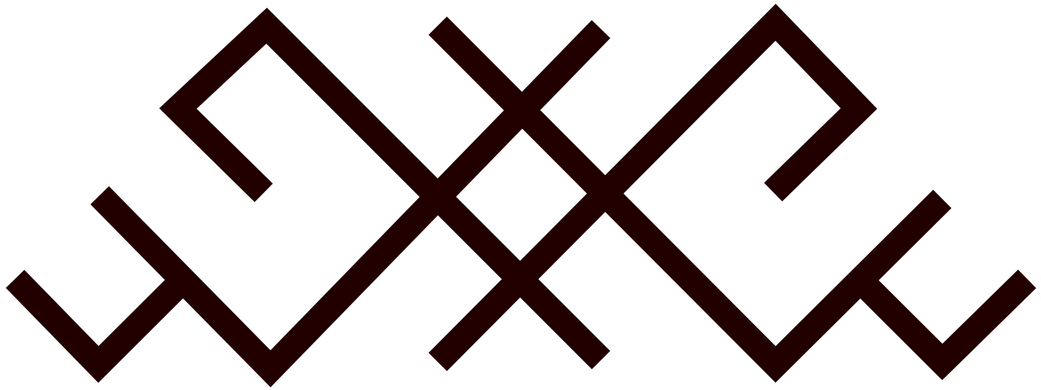
Mokyklos tautinėms mažumoms turi suteikti galimybes puoselėti savo tautinę, etninę ir kalbinę tapatybę, mokytis savo gimtosios kalbos, istorijos, kultūros.

Naujesni pakeitimai ir siūlymai

Yra parengtas Švietimo įstatymo pakeitimo projektas, kurio tikslas — ***didinti lietuvių kalbos pamokų skaičių*** tautinių mažumų mokyklose.

Siūloma ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programose skirti daugiau valandų lietuvių kalbos mokymuisi: nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. — 6 valandos, vėliau 7, o 2028 m. — 8 valandos per savaitę.

Taip pat siūloma, kad tautinių mažumų mokyklose būtų mokoma lietuvių kalba ir daugiau dalykų: visuomeninio, gamtamokslio, technologinio ugdymo ir matematikos.

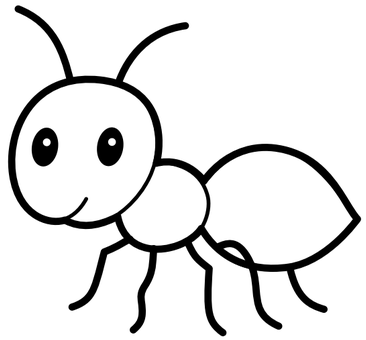
Siūlomi pokyčiai / tendencijos ir jų tikslai:

Iš viešų diskusijų ir ministerijos pranešimų matyti, kad pokyčiai yra orientuoti į:
Integraciją — siekiama, kad tautinių mažumų mokyklų mokiniai geriau išmoktų valstybės kalbą, ja geriau jaustųsi visuomenėje.

Atskirties mažinimą — yra pastebima, kad tarp mokinių, mokyklų su mokymu tautinių mažumų kalba, ir mokyklų su mokymu lietuvių kalba egzistuoja skirtumai pasiekimuose, ypač lietuvių kalbos egzaminuose.

Ankstyvas ugdymas — didinamas dėmesys ikimokykliniam ir priešmokykliniam laikotarpiui, nes manoma, kad ankstyvas kontaktas su valstybės kalba padeda ateityje.

Tautinių mažumų mokyklos po 10 metų?

Tautinių mažumų mokyklos išnyktų.

Didėtų krūvis lituanistams, bet mėžėtų gimtosios kalbos pamokų.

Mokytojų trūkumas.

Vaikai pasieks geresnių rezultatų.

Lietuvių kalba prestižo reikalas.

Resursų klausimas: mokytojai, mokymo priemonės, dalykų mokymas lietuvių kalba — reikia daugiau kvalifikuotų mokytojų su geru lietuvių kalbos lygiu, taip pat vadovėlių, parengtų lietuvių kalba.

Dvikalbystės balansas: svarbu, kad didinant lietuvių kalbos pamokų skaičių, nebūtų pažeistos tautinių mažumų teisės gimtajai kalbai, kultūrai. Būtinybė derinimo su bendru mokymosi krūviu: ministerija siūlo, kad padidinus lietuvių pamokų skaičių nepakiltų mokinių mokymosi krūvis (namų darbai, pamokos, ugdymo krūvis). Įgyvendinimas gali reikalauti lankstaus planavimo.

Tėvų ir bendruomenės lūkesčiai bei pasipriešinimas: tam tikrose bendruomenėse gali būti nuogąstavimų, kad didinant lietuvių kalbos pamokų skaičių sumažės dėmesys gimtajai kalbai ar kultūrai.

Laiko poreikis: pokyčiai dažniausiai įgyvendinami palaipsniui – nuo 2025 m., 2026 m., 2028 m., todėl efektas nebus greitas

Kartais skaitome tik antraštes...

„Skriaudžiam tautinių mažumų vaikus“: ragina spręsti dėl lietuvių kalbos ir siūlo planą 82

Įsigalios tautinėms mažumoms skirtas naujas įstatymas: „užlopyta” 15 metų buvusi teisinė spraga (75)

Rusų – tautinės mažumos kalba, lietuvių - būtina visiems

Lietuvos tautinių mažumų integracijos politikos fiasko: lenkų ir rusų ugdymo įstaigose lietuvių kalba – podukros vietoje

Viceministras: ministerija diskutuos dėl rusų kalbos atsisakymo Lietuvos mokyklose

Problema egzistuoja?

Lietuvos tautinių mažumų integracijos politikos fiasko: lenkų ir rusų ugdymo įstaigose lietuvių kalba – podukros…

. Poznańskis paminėjo Valstybinės kalbos inspekcijos vadovo Audriaus Valotkos liepos 11 d. interviu „YouTube" platformoje „Alfa TV" kanalo transliuojamoje laidoje „Alfa taškas". . Valotka paragino uždaryti...

Bernardinai.lt / Oct 16

Kaip suprantate jūs?

Iš galiojančio Švietimo įstatymo:

„Bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo mokyklos tautinėms mažumoms priklausantiems mokiniams sudaro sąlygas puoselėti tautinį, etninį ir kalbinį identitetą, mokytis gimtosios kalbos, istorijos ir kultūros. Bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo mokykloje, kurios nuostatuose (įstatuose), atsižvelgiant į tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokinių pageidavimą, įteisintas mokymas tautinės mažumos kalbos arba mokymas tautinės mažumos kalba, ugdymo procesas gali būti vykdomas arba kai kurie dalykai mokomi tautinės mažumos kalba. Šiose mokyklose lietuvių kalbos dalykas yra sudėtinė ugdymo programos dalis ir jos mokymui skiriama ne mažiau laiko kaip gimtosios kalbos mokymui.”

NMPP (Nacionalinius mokinių pasiekimų patikrinimus

Tautinių mažumų mokyklų mokiniai **gali/privalo ??? laikyti lietuvių kalbos NMPP** (Nacionalinius mokinių pasiekimų patikrinimus), bet yra keletas svarbių niuansų:

2024 m. vasarį buvo skelbiama, kad tautinių mažumų mokiniai galės tikrintis gimtosios kalbos skaitymo gebėjimus, bet lietuvių kalbos patikrinimas jiems išlieka kaip privalomas valstybės kalbos patikrinimas.

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTRAS

ĮSAKYMAS
DĖL ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTRO 2017 M. SAUSIO 4 D. ĮSAKYMO NR. V-6 „DĖL NACIONALINIŲ MOKINIŲ PASIEKIMŲ PATIKRINIMŲ ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2025 m. rugsėjo 8 d. Nr. V-926
Vilnius

6.1. lietuvių kalbos ir literatūros (skaitymo) ir matematikos patikrinimuose 4 klasėje privalo dalyvauti visi pagal pradinio ugdymo programą besimokantys mokiniai, o baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros (skaitymo) patikrinime gali dalyvauti mokiniai, kurie pagal pradinio ugdymo programą mokosi atitinkama tautinių mažumų gimtąja kalba arba pagal ją mokosi atitinkamos tautinių mažumų gimtosios kalbos, išskyrus besimokančius pagal pradinio ugdymo individualizuotą programą, arba Aprašo 19 ir 191 punktų nustatyta tvarka atleisti nuo dalyvavimo NMPP;
6.2. lietuvių kalbos ir literatūros (skaitymo) ir matematikos patikrinimuose 8 klasėje gali dalyvauti pagal pagrindinio ugdymo programą besimokantys mokiniai, o baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros (skaitymo) patikrinime – pagal pagrindinio ugdymo programą besimokantys mokiniai, kurie mokosi atitinkama tautinių mažumų gimtąja kalba arba atitinkamos tautinių mažumų gimtosios kalbos, išskyrus besimokančius pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą ir suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programas, arba Aprašo 19 ir 191 punktų nustatyta tvarka atleisti nuo dalyvavimo NMPP.“

PUPP

https://www.nsa.smsm.lt/wp-content/uploads/2025/07/LKL_NEC_rezultatai_pupp_savivaldybes.pdf

gali ar privalo?

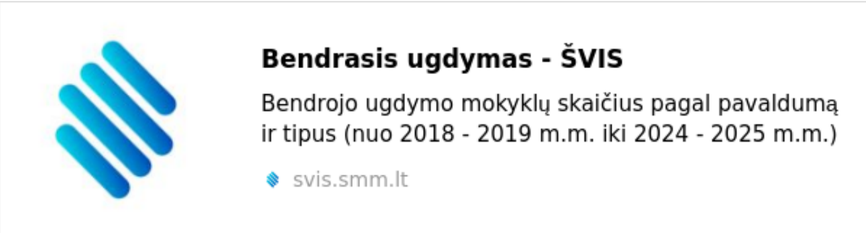
Kuria kalba laikys VBE?

Kalbos taisyklingumas ir teksto raiška (gramatika ir leksika; rašyba; skyryba; teksto raiška) 28 taškai (7x4)

GRAMATIKA IR LEKSIKA		
TAŠKAI	NETIKSLUMAI, KLAIDOS	
	A	B
7	0–1	0–2
6	2–3	3–4
5	4–5	5–6
4	6–7	7–9
3	8–9	10–11
2	10–11	12–13
1	12–13	14–15
0	14 ir daugiau	16 ir daugiau

RAŠYBA		
TAŠKAI	NETIKSLUMAI, KLAIDOS	
	A	B
7	0–1	0–2
6	2–3	3–4
5	4–5	5–7
4	6–8	8–10
3	9–10	11–13
2	11–13	14–15
1	14–15	16–17
0	16 ir daugiau	18 ir daugiau

Statistika visada įdomi

ŠVIETIMO VALDYMO INFORMACINĖ SISTEMA

- Nėra aiškiai ir vienoje vietoje skelbiamų, pilnai atskirtų „NMPP dalyvavimas pagal mokomąją kalbą (tautinės mažumos vs. lietuvių)“ viešųjų statistinių lentelės.

- Analizės / ataskaitos pabrėžia, kad dažniausiai tautinių mažumų mokyklos įtraukiamos į bendrą statistiką, bet atskirų, sistemingai viešinamų duomenų pagal mokomąją kalbą/pagal mokyklos tipą NŠA ar Statistikos departamentas viešai nepublikuoja.

Tendencijos ir nuotaikos

- ***Yra matoma auganti vieša diskusija apie pusiausvyrą tarp lietuvių kalbos stiprinimo (valstybinė kalba) ir tautinių mažumų teisių.***
- ***Tautinių mažumų atstovai bei jų organizacijos akcentuoja, kad naujasis įstatymas (https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/34b38e809d4d11ef955ff95815eb5ce5?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=c6f5ed8e-c9e7-4e5f-b51a-22f97db20803) suteikia jiems daugiau garantijų kalbos vartojimui, kultūrai, identitetui.***
- ***Kalbininkai ar valstybinės kalbos puoselėtojai įspėja prieš galimus pavojus: kad jeigu leidžiama pernelyg plačiai vartoti tautinių mažumų kalbas viešosios erdvės formaliais aspektais, gali sumažėti lietuvių kalbos viešasis matomas statusas.***
- ***Dalyje spaudos straipsnių išsakomas nerimas dėl to, kad žmonės, ypač rusakalbiai, galbūt nepakankamai mokosi valstybinės kalbos, o lietuvių kalbos vartojimas viešojoje erdvėje kartais ribojamas.***

Grįžusių, atvykusių LR piliečių ugdymo organizavimo modeliai

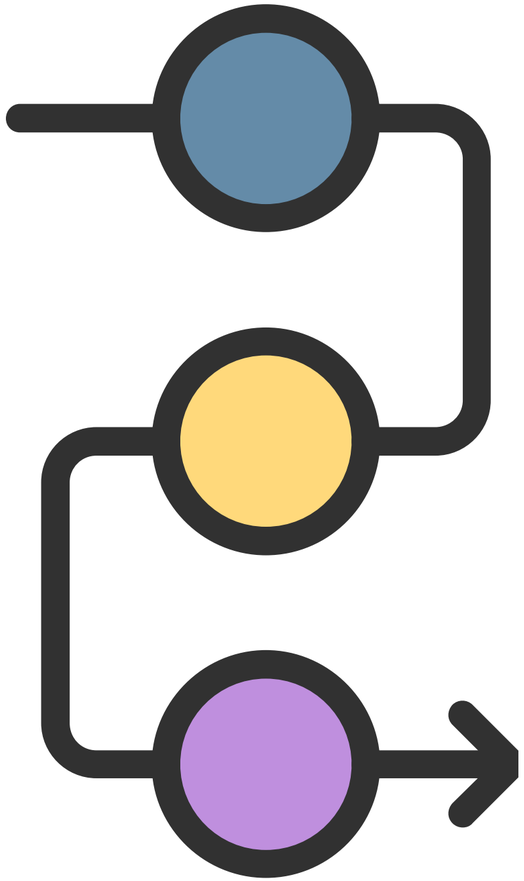

I modelis – paremtas Lietuvoje jau įgyvendinama ugdymo praktika, kai mokinys, sugrįžęs ar atvykęs į Lietuvą, iš karto pradeda ugdymą(si) klasėje kartu su savo bendraamžiais lietuvių kalba.

II modelis – paremtas Lietuvoje jau įgyvendinama ugdymo praktika, kai mokinys, sugrįžęs ar atvykęs į Lietuvą, pradžioje ugdomas išlyginamojoje klasėje ir mokosi lietuvių kalbos (tokioje klasėje ugdymas vyksta bent tris mėnesius (rekomenduojama nuo pusės metų iki metų)).

III modelis – Lietuvos valstybinėse mokyklose netaikomas, tačiau kartais naudojamas privačiose ir tarptautinėse. Jis remiasi kitų šalių (Šveicarijos, Kanados, Liuksemburgo, Belgijos) patirtimi. Modelis taikomas, kai didelę bendruomenės dalį sudaro atvykę mokiniai (25–50 proc.). Ugdymas vyksta lietuvių kalba, bet daug dėmesio skiriama kitų kalbų mokymuisi ir kultūrų pažinimui.

Lietuvių kalbos mokymo praktikos

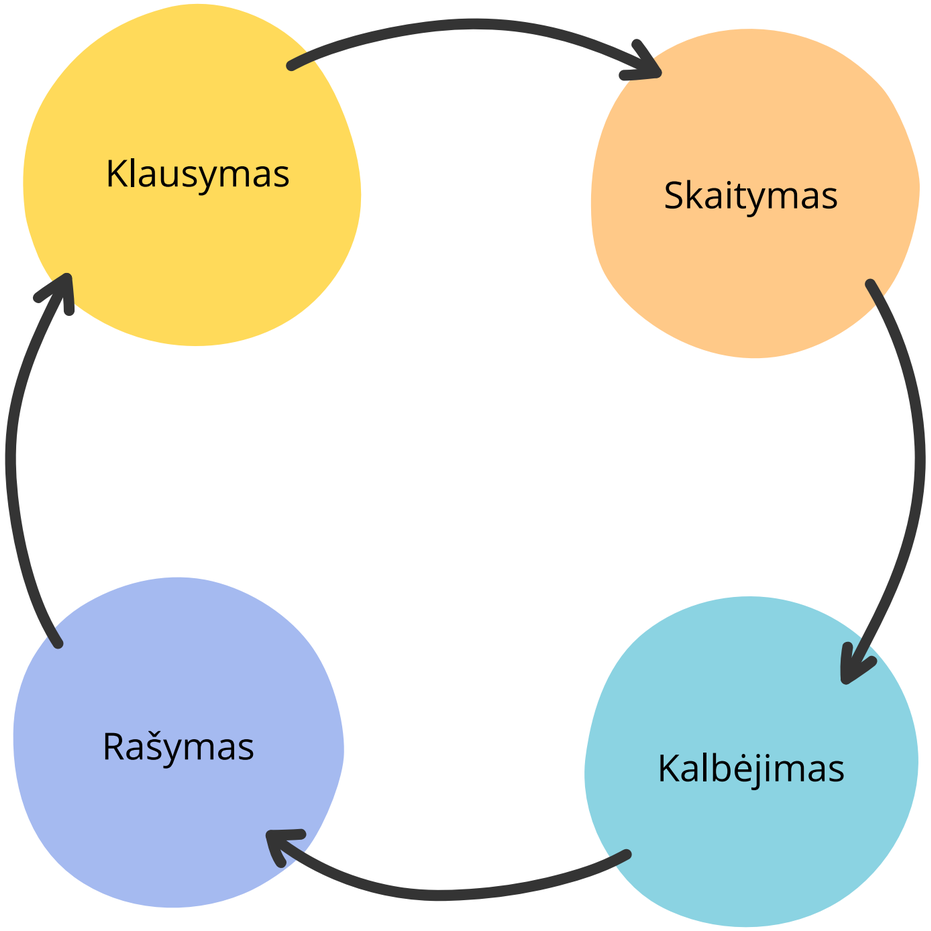

1. Pradinukai (1–4 kl.) mokomi abėcėliniu principu, daug dėmesio skiriama žodyno plėtimui, kasdienių komunikacinių frazių įsisavinimui. Sąvokos taikomos praktiškai ir organiškai, kad vaikai galėtų natūraliai vartoti kalbą kasdienėse situacijose.

2. Pagrindinio ugdymo mokiniai (5–8 kl.) mokomi techniškiau – jiems aiškinama kalbos logika, supažindinama su gramatikos struktūromis ir terminija. Šiame etape daugiau dėmesio skiriama kalbos sistemai, taisyklėms ir sąmoningam kalbos vartojimui.

3. Suaugusieji taip pat mokomi techniniu principu, tačiau mokymas vyksta intensyviau ir giliau, analizuojant kalbos sistemą bei jos vartojimo ypatumus. Suaugusiesiems keliami aukštesni kalbiniai reikalavimai, todėl mokymasis orientuotas į gilesnį kalbos supratimą ir platesnį praktinį taikymą.

Kalbinės veiklos rūšys

Klausymas (arba audityvinis supratimas) **–** tai gebėjimas suprasti girdimą kalbą, informacijos priėmimas ausimis.

Skaitymas – tai gebėjimas suprasti rašytinę informaciją, kalbos priėmimas akimis.

Kalbėjimas – tai gebėjimas vartoti žodinę kalbą, siekiant bendrauti su kitais, perduoti informaciją ar idėjas.

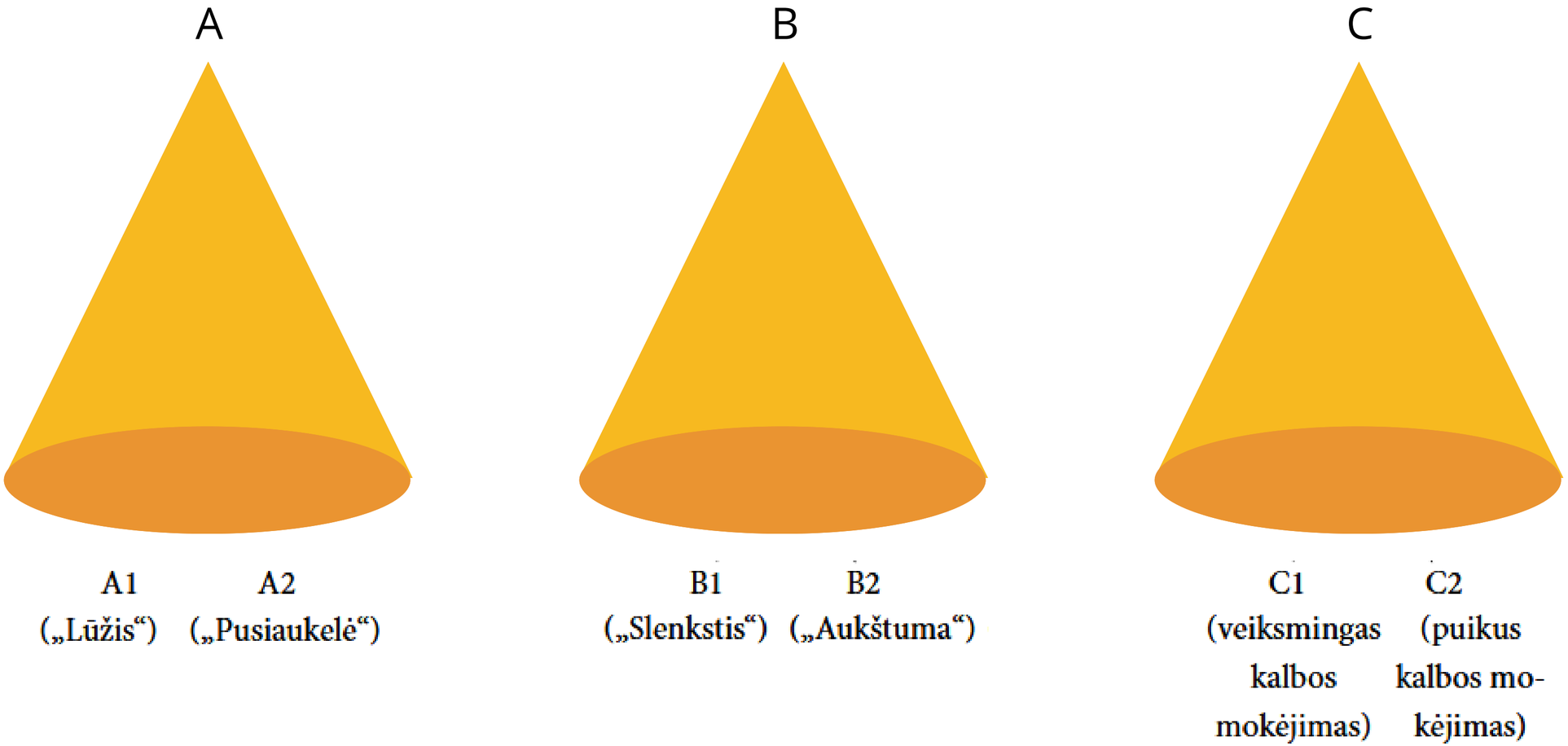
Rašymas – tai gebėjimas kurti rašytinį tekstą, formuluoti mintis ir perduoti jas raštu.

Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys

„Bendruosiuose Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenyse“ **pateikiamas bendras pagrindas** kalbų programoms, programų gairėms, egzaminams, vadovėliams ir kt. rengti Europoje. Juose **išsamiai aprašoma, ką mokiniai turėtų išmokti** daryti, kad gebėtų vartoti kalbą bendravimo tikslams, taip pat kokių žinių jie turėtų įgyti ir kokius gebėjimus išsiugdyti, **kad veiksmingai bendrautų**. Šis aprašas apima ir **kultūrinį kontekstą**, kuriame kalba funkcionuoja. „Metmenyse“ taip pat **apibrėžiami mokėjimo lygiai**, ir tai leidžia pamatuoti mokinių pažangą bet kuriame mokymosi etape ir bet kuriuo gyvenimo tarpsniu. (file:///C:/Users/Vartotojas/Downloads/BEKM.pdf)

Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys

Visuminė skalė: A1 - A2 pradedantis vartotojas

Pradedantis vartotojas	**A2**	Geba suprasti sakinius ir dažnai vartojamus posakius, susijusius su svarbiausiomis gyvenimo sritimis (pavyzdžiui, apie asmenį, šeimą, pirkimą, vietos geografiją, darbą). Geba komunikuoti įprastose kasdienėse situacijose apie žinomus dalykus, kai tereikia pasiteirauti informacijos ar ją suteikti. Paprastomis kalbos priemonėmis geba papasakoti apie savo išsilavinimą, artimiausią aplinką, būtiniausius poreikius.
	A1	Geba suprasti ir vartoti žinomus būtiniausius posakius ir pagrindines frazes, kad patenkintų konkrečius poreikius. Geba prisistatyti ir pristatyti kitą, užduoti asmeninio pobūdžio klausimų (pavyzdžiui, kur gyvena, ką pažįsta, kokius daiktus turi) ir atsakyti į tokius pat klausimus. Geba susikalbėti labai paprastai, jei tik pašnekovas kalba lėtai, aiškiai ir yra pasirengęs padėti.

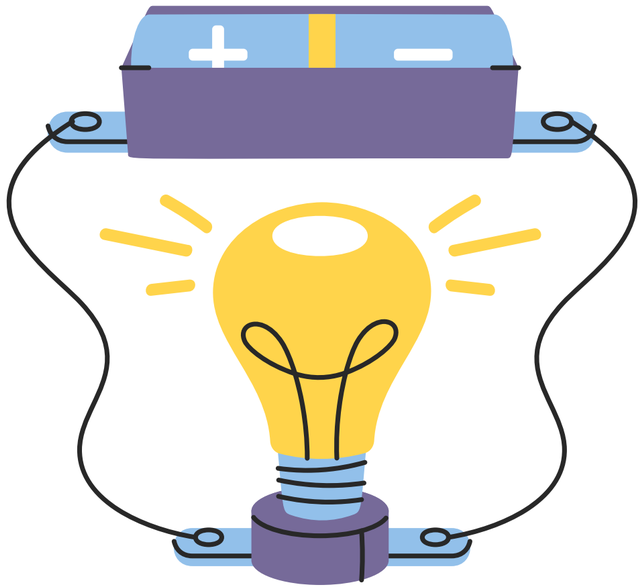
Visuminė skalė: B1 - B2 savarankiškas vartotojas

Savarankiškas vartotojas	**B2**	Geba suprasti sudėtingų tekstų tiek konkrečiomis, tiek abstrakčiomis temomis pagrindines mintis, taip pat ir specializuotas diskusijas profesinėmis temomis. Geba pakankamai spontaniškai ir laisvai bendrauti žodžiu ir raštu, todėl bendravimas su gimtakalbiais, nesukeliant jiems įtampos ir patiems jos nejaučiant, yra visiškai įmanomas. Geba kurti aiškų, detalų tekstą daugeliu temų ir paaiškinti savo požiūrį svarstomais klausimais, išdėstydamas įvairių pasirinkimų pranašumus ir trūkumus.
	B1	Geba suprasti aiškių tekstų apie žinomus dalykus, su kuriais susiduria darbe, mokykloje, poilsiaudami ir pan., svarbiausias mintis. Geba susidoroti su dauguma keliaujant susiklostančių situacijų toje šalyje, kurioje kalbama tiksline kalba. Geba bendrauti daugelyje numatomų kasdienio gyvenimo situacijų ir kai kuriose netikėtose situacijose. Geba kurti paprastą rišlų tekstą įprastomis arba jam įdomiomis temomis. Geba apibūdinti patirtį ir įvykius, svajones, viltis, norus, trumpai nurodyti priežastis ir paaiškinti nuomones ar planus.

Visuminė skalė: C1 - C2 geras vartotojas

Geras vartotojas	**C2**	Geba lengvai suprasti iš esmės viską, ką girdi ar skaito. Nuosekliai atpasakodamas diskusijas, pasakojimus ar nuomones geba apibendrinti skirtingų skaitomų ar klausomų šaltinių informaciją. Geba spontaniškai, visiškai laisvai ir tiksliai, perteikdamas reikšmės niuansus išdėstyti savo nuomonę, nuostatą, pažiūras net ir sudėtingesnėse situacijose.
	C1	Geba suprasti įvairius sudėtingus ilgesnius tekstus ir suvokti potekstę. Geba spontaniškai, laisvai, ilgai neieškodamas raiškos priemonių, išdėstyti savo nuomonę, nuostatą, pažiūras. Geba lanksčiai ir veiksmingai vartoti kalbą visuomeniniais, akademiniais ir profesiniais tikslais. Geba kurti aiškų, gerai sukomponuotą, detalų tekstą sudėtingomis temomis laikydamasis stiliaus ir formos reikalavimų, tinkamai vartodamas siejimo priemones.

Lietuvių kalba pagal mokėjimo lygius (A1 - B2) bendroji programa

Lietuvių kalbos pagal kalbos mokėjimo lygius (A1–B2) bendroji programa (toliau – Programa) apibrėžia Programos paskirtį, tikslą ir uždavinius, ugdomas kompetencijas, pasiekimų sritis ir pasiekimų raidą, mokymo(si) turinį, pasiekimų lygių požymius ir mokinių pasiekimų vertinimą.

Programa **skirta grįžusiems ir atvykusiems** iš užsienio mokiniams **intensyviai** mokytis lietuvių kalbos i**šlyginamosiose klasėse, grupėse ar individualiai**, kad mokiniai įgytų pakankamų lietuvių kalbos gebėjimų ir kompetencijų, būtinų mokytis Lietuvos **bendrojo ugdymo mokyklose** pagal visų dalykų bendrąsias programas bei socialinei ir kultūrinei integracijai. **Jeigu mokiniai jau vartoja lietuvių kalbą**, pagal šią Programą jie gali būti mokomi siekiant užpildyti lietuvių kalbos mokėjimo **spragas**, atsižvelgiant į jau turimą lietuvių kalbos vartojimo patirtį ir kiekvienos ugdymo srities pasiekimus. (https://emokykla.lt/bendrosios-programos/visos-bendrosios-programos/28?types=&clases=&educations=)

Lietuvių kalba pagal mokėjimo lygius (A1-A2) mokymo(si) turinys

Tema	A1 Turinys / Gebėjimai
Apie save	Prisistato: vardas, pavardė, amžius, išvaizda. Apibūdina pomėgius, kas patinka / nepatinka. Paklausia kito to paties, pristato šeimą ar draugus.
Kalbos ir kultūros, tautybės, šalys	Pasako, iš kur yra, kokia kalba kalba, to paties paklausia kito. Įvardija Lietuvos ir Europos miestus, sostines, šalis. Prašo pakartoti, paaiškinti,
Mokykla, mokymasis	Pasako, iš kokios mokyklos ir klasės. Aptaria pamokas, tvarkaraštį, namų darbus. Kalba apie patinkančius dalykus, prašo pagalbos.
Šeima, draugai	Apibūdina šeimos narius, draugus, jų santykius. Išreiškia jausmus, dėkoja, atsiprašo, sveikina, kviečia veikti kartu.
Gyvenamoji aplinka	Pasako, kur gyvena, savo adresą, telefono numerį, el. paštą. Apibūdina namus, kambarį, klasę, aplinką prie namų ar mokyklos.
Kelionė, transportas	Kalba apie kelią į mokyklą, būrelius, transporto priemones. Paklausia, atsako, kaip nuvykti, ar toli. Aptaria saugų elgesį gatvėje.
Profesijos	Įvardija šeimos narių ar pažįstamų profesijas. Kalba apie svajonių profesiją ir kodėl ją pasirinko.
Laisvalaikis ir pomėgiai	Pasako, ką mėgsta veikti, kokius žaidimus ar sportą renkasi. Kviesia kitą veikti kartu, pataria, ką galima nuveikti.
Kasdienė veikla	Kalba apie laiką, dienotvarkę, poilsį. Nurodo, ką veikia dabar, ką darys vėliau. Susitaria dėl susitikimo laiko.
Sveika gyvensena	Kalba apie maistą, gėrimus, sveikatą. Pasako, kas sveika, skanu, kaip jaučiasi. Palinki pasveikti.
Informacinės technologijos	Naudoja kasdienius įrenginius, programas. Prašo pagalbos ar leidimo naudotis. Paaiškina, kaip prisijungti, rasti socialiniame tinkle.
Parduotuvė, pirkiniai, kainos	Įvardija parduotuves ir prekes. Klausia kainos, apsiperka, padėkoja. Aptaria, kur patinka apsipirkti.
Metų laikai, gamta, ekologija	Kalba apie orą, metų laikus, klimatą, augalus, gyvūnus, augintinius. Apibūdina, kas patinka, parodo nuotraukas.
Kultūrinis gyvenimas	Pasako apie gimtadienius, Lietuvos šventes, muziką, filmus. Pakviečia į šventę, aptaria, kas patinka ar nepatinka.

Tema	A2 Turinys / Gebėjimai
Apie save	Apibūdina savo išvaizdą (fizinius bruožus, aprangą), palygina su kitais. Nusako būdo bruožus. Pasakoja apie
Kalbos ir kultūros	Pasakoja, kokių kalbų mokosi. Supažindina su lietuvių tradicijomis, kultūros reiškiniais. Papasakoja apie
Šeima ir tarpasmeniniai santykiai	Pasakoja apie šeimą, giminės istoriją, draugus, jų santykius. Apibūdina bendravimą, susirašinėjimą, veiklą
Mokykla, mokymasis	Apibūdina savo mokyklą, klasę, draugus. Kalba apie dalykus, kurie sekasi, tvarkaraštį, projektus, popamokinę
Gyvenamoji aplinka	Apibūdina savo kambarį, namus, aplinką. Aptaria, ką norėtų pakeisti. Kalba apie mėgstamas vietas poilsiui,
Kelionės, transportas	Kalba apie kelią į mokyklą, lankytinas vietas Lietuvoje. Pasako, kur ir kaip keliauja, kokios kelionės patinka.
Profesijos	Pasakoja apie ateities planus, svajonių profesiją. Aptaria reikalingas profesijas, galimas mokymosi kryptis.
Laisvalaikis ir pomėgiai	Pasakoja apie pramogas, mėgstamas veiklas, sportą, meną. Rekomenduoja renginius, savanorystės veiklas,
Kasdienė veikla	Pasakoja apie dienotvarkę, namų ruošos darbus, poilsį. Susitaria dėl veiklos laiko, keičia planus. Aptaria, ką
Sveika gyvensena	Kalba apie maistą, patiekalus, maisto gaminimą, sveikatą. Pasako, kaip gaminti patiekalą, kaip jaučiasi, nurodo
Informacinės technologijos	Apibūdina naudojamus įrenginius, programas. Kalba apie bendravimą internete, elgesio taisykles. Prašo pagalbos,
Paslaugos, aptarnavimas, pirkiniai	Kalba apie parduotuves, prekes, kainas. Apsiperka, prašo nuolaidos, rekomenduoja paslaugas ar pramogas.
Gamta, ekologija	Kalba apie gamtą, orus, klimatą, gyvūnus, augalus. Aptaria ekologiją, atsakingą vartojimą, kviečia dalyvauti
Kultūrinis gyvenimas	Pasakoja apie bendruomenės, valstybines šventes. Pristato mėgstamą filmą, aktorių, muzikantą. Dalijasi

Lietuvių kalba pagal mokėjimo lygius (B1-B2) mokymo(si) turinys

Tema	B1 Turinys / Gebėjimai
Apie save	Išsamiai apibūdina savo ir kitų išvaizdą, išskirtinius bruožus, charakterio savybes. Kalba apie madą, stilių,
Šeima, tarpasmeniniai santykiai	Apibūdina santykius su šeimos nariais, bendraamžiais, skirtingų kartų žmonėmis. Palygina jaunimo ir vyresnių
Kalbos ir kultūros	Apibūdina Lietuvos ir kitų šalių ypatumus. Kalba apie Europos miestus, sostines, įžymias vietas, žmones.
Gyvenamoji aplinka	Apibūdina savo gyvenamąją vietą, jos geografiją, istoriją, tradicijas, architektūrą. Pasakoja apie Lietuvos miestus,
Mokykla, mokymasis	Apibūdina savo mokyklos tradicijas, veiklas, projektus, savanorystę. Kalba apie mėgstamus dalykus, kas sekasi ir
Kelionės, transportas	Palygina transporto priemones pagal greitį, saugumą, patogumą. Apibūdina keliones Lietuvoje ir užsienyje,
Profesijos	Įvardija profesijas, veiklas, reikalingus gebėjimus. Kalba apie savo gebėjimus, ateities planus. Rašo CV ir
Vaikų ir jaunimo gyvenimas	Pasakoja apie laisvalaikį, pomėgius, sportą, kultūrinius renginius. Apibūdina viešus renginius, koncertus,
Kasdienė veikla	Išsamiai aprašo savo dienotvarkę, darbo ir poilsio derinimą. Kalba apie namų ruošą, neformalų ugdymą,
Sveika gyvensena	Pasakoja apie sveikos gyvensenos principus, valgymo įpročius, higieną, sportą. Apibūdina tradicinius valgius,
Informacinės ir komunikacinės technologijos	Aptaria, kokiais įrankiais naudojasi, kaip etiškai elgtis virtualioje erdvėje. Atpažįsta netinkamą elgesį. Prašo
Paslaugos, aptarnavimas, pirkiniai	Apibūdina paslaugas (biblioteka, bankas, kavinė, gydymo įstaiga). Moka užsisakyti paslaugą, apsipirkti, prašyti
Gamta, ekologija	Apibūdina Lietuvos gamtą, palygina su kitų šalių gamta. Kalba apie aplinkosaugą, atliekų rūšiavimą, tvarų
Kultūrinis gyvenimas	Pasakoja apie šventes, meną, kultūrinius renginius. Pristato mėgstamą filmą, dainą, menininką, kūrinį.

Temos sritis	B2 Turinys / Gebėjimai
Apie save	Apibūdina savo ir artimųjų charakterio bruožus. Aptaria pomėgius, vertybes, požiūrį į gyvenimą,
Šeima, tarpasmeniniai santykiai	Pasakoja apie šeimos, draugų santykius, bendrą veiklą. Lygina kartų požiūrį į šeimą ir draugystę.
Gyvenamoji aplinka	Apibūdina savo gyvenamąją vietą, krašto istoriją, kultūros paveldą, žymius žmones. Pateikia įdomius
Kalbos ir kultūros	Aptaria Lietuvos ir Europos kultūrų sąsajas. Lygina lietuvių ir kitų tautų papročius. Kalba apie lietuvių
Mokykla, mokymasis	Aptaria mokymosi būdus, tikslus, iššūkius. Lygina nuotolinio ir tradicinio mokymosi privalumus. Kalba
Kelionės, transportas	Palygina transporto priemones skirtingose šalyse. Aprašo kelionių planavimą, maršrutus, lankytinas
Profesijos	Apibūdina svajonių profesiją, reikalingus gebėjimus. Lygina profesijas, aptaria karjeros galimybes. Pasakoja
Vaikų ir jaunimo gyvenimas	Apibūdina jaunimo pomėgius, pramogas, kultūrinę ir sportinę veiklą. Aptaria madą, saviraišką, vertybes.
Kasdienė veikla	Apibūdina savo dienotvarkę, mokymosi ir poilsio laiką. Kalba apie įtampos valdymą, laiko planavimą. Lygina
Sveika gyvensena	Kalba apie sveiką mitybą, lietuvių nacionalinius valgius. Aptaria sveikatos įpročius, liaudies mediciną.
Informacinės technologijos	Aptaria medijų ir IT naujoves, programų privalumus ir trūkumus. Kalba apie saugų elgesį internete. Pateikia
Paslaugos, aptarnavimas, pirkiniai	Kalba apie paslaugas, apsipirkimą, reklamas. Lygina pirkimo internetu ir gyvai privalumus. Aptaria
Gamta, ekologija	Apibūdina Lietuvos gamtą, klimatą, ekologines problemas. Kalba apie tvarų gyvenimo būdą, atliekų
Kultūrinis gyvenimas	Pasakoja apie lietuvių ir kitų tautų šventes, tradicijas. Pristato etnografinius regionus, žymias asmenybes,

Kompetencijos (1)

🧠 Pažinimo kompetencija

- Ugdoma įgyjant naujų kalbos išteklių ir žinių, taikant jas naujuose kontekstuose.
- Lavinami kritinio mąstymo ir problemų sprendimo gebėjimai: analizuojant tekstus, keliant klausimus, darant išvadas.
- Formuojami mokėjimo mokytis įgūdžiai: planuojant veiklas, siejant naują informaciją su turima, vertinant savo pažangą.
- Skatinamas savęs pažinimas ir asmeninių savybių refleksija.

💚 Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

- Lavinami gebėjimai kurti darnius santykius bendruomenėje.
- Per tekstus ir pokalbius mokomasi atpažinti emocijas, vertybes ir elgesį.
- Ugdomas empatijos, atsakomybės ir socialinio sąmoningumo jausmas.
- Diskutuojama sveikos gyvensenos temomis – aptariama gyvenimo būdo įtaka sveikatai.

🎨 Kūrybiškumo kompetencija

- Skatinamas tyrinėjimas, idėjų generavimas ir kūryba.
- Mokiniai analizuoja kultūrinius ir socialinius kontekstus, ieško sprendimų problemoms.
- Ugdomas gebėjimas argumentuoti ir vertinti kitų požiūrius.
- Lavinami kūrimo gebėjimai: sakytiniai, rašytiniai, audiovizualiniai tekstai.
- Akcentuojamas refleksijos ir vertinimo įgūdžių tobulinimas.

Kompetencijos (2)

🇱🇹 Pilietiškumo kompetencija

- Plėtojama per temas apie Lietuvos valstybę, istoriją ir kultūrą.
- Skatinamas aktyvus dalyvavimas bendruomenės veiklose.
- Ugdoma pagarba žmogaus teisėms, demokratinėms vertybėms.
- Skatinamas pozityvus bendravimas ir pilietinė atsakomybė.

🎭 Kultūrinė kompetencija

- Mokomasi pažinti Lietuvos kultūrą, papročius, tradicijas, kalbos etiką.
- Analizuojami socialiniai, politiniai ir kultūriniai reiškiniai.
- Ugdoma pagarba kitų šalių kultūroms, lyginant su Lietuvos kontekstu.
- Dalyvaujama kultūriniame gyvenime, formuojamas asmeninis santykis su Lietuva.

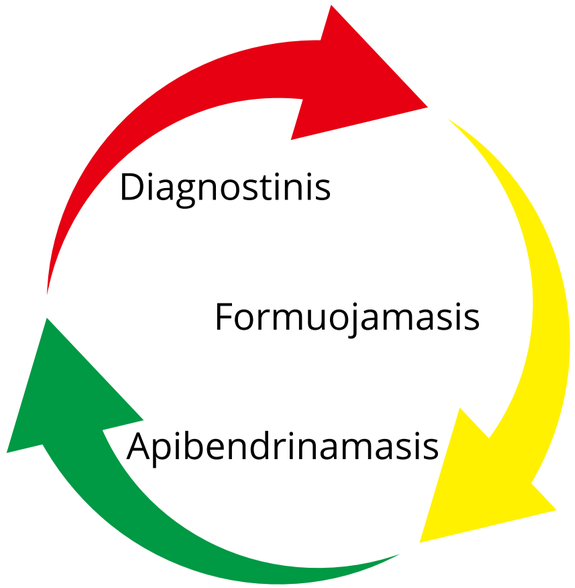
💬 Komunikavimo kompetencija

- Mokomasi bendrauti įvairiose situacijose – asmeninėse, mokymosi, viešosiose.
- Ugdomi gebėjimai kurti, analizuoti ir vertinti tekstus.
- Akcentuojamos kalbinės komunikavimo strategijos (A1–B2 lygiai).
- Mokiniai mokosi kritiškai vertinti pranešimus, skirti faktus nuo nuomonių.

💻 Skaitmeninė kompetencija

- Ugdoma per virtualų bendravimą ir skaitmenines priemones.
- Mokomasi naudotis technologijomis atsakingai – kurti, saugoti ir dalintis turiniu.
- Skatinamas kritinis informacijos vertinimas, atpažįstant patikimus šaltinius.
- Akcentuojamas etiškas elgesys internete ir duomenų apsauga.

Vertinimas (1)

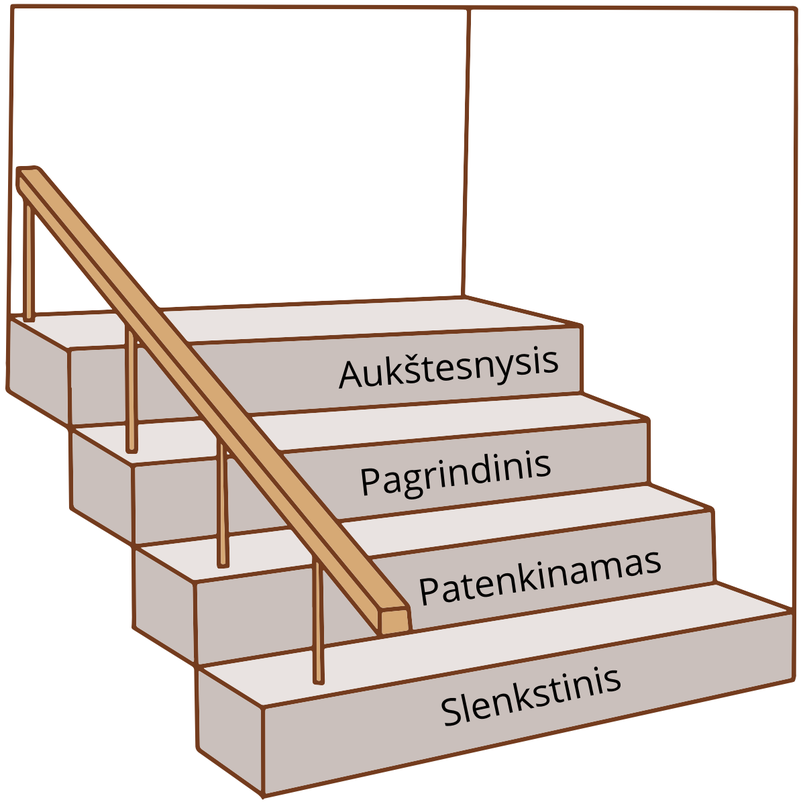

Diagnostinis vertinimas skirtas nustatyti mokinio jau turimų lietuvių kalbos žinių ir gebėjimų lygį, jeigu mokinys jau geba vartoti kalbą. Jis parodo, kurios pasiekimų srities, pvz., kalbėjimo ar rašymo, ugdymui reikėtų skirti daugiau dėmesio toliau ugdantis lietuvių kalbos gebėjimus pagal šią Programą.

Formuojamasis vertinimas, vykdomas viso mokymo(si) proceso metu, užtikrina mokiniui nuolatinį grįžtamąjį ryšį, leidžia mokytojui individualizuoti mokymo(si) procesą. Formuojamojo vertinimo rezultatai yra mokytojo kaupiama informacija, kuri parodo mokytojui, kaip mokiniui sekasi ugdytis visų pasiekimų sričių gebėjimus, kurioms sritims reikėtų skirti daugiau dėmesio.

Apibendrinamajam vertinimui skirti patikrinimai atliekami užbaigus skyrių, temą ar pasibaigus akademiniam periodui (trimestrui, pusmečiui). Apibendrinamojo vertinimo užduotys įvertinamos kaip „Įskaityta“ arba „Neįskaityta“, nurodant vieną iš keturių pasiekimo lygių (A1, A2, B1, B2) priklausomai nuo to, kokią dalį uždarojo tipo užduoties klausimų mokinys atliko teisingai.

Vertinimas (2)

Mokinių lietuvių kalbos pasiekimų lygių požymiai pateikiami kiekvienam kalbos mokėjimo lygiui (A1–B2) ir yra detalizuoti keturiais lygiais: slenkstinis (1), patenkinamas (2), pagrindinis (3), aukštesnysis (4). Pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų įvertinimu: **slenkstinis (1) – 35–44 proc. teisingai atliktos užduoties; patenkinamas (2) – 45–64 proc., pagrindinis (3) – 65–84 proc., aukštesnysis (4) – 85–100 proc.** Pasiekimų lygių požymiai apima užduotimi tikrinamus kalbinės komunikacijos aspektus, mokinio gebėjimus naudotis strategijomis, užduočių atlikimo savarankiškumo laipsnį, sakytinės ar rašytinės kalbos kokybę. Pagal tai, kiek kuriam vertinimui skiriama ugdymo proceso laiko, siūlomas toks mokinių **pasiekimų vertinimo modelis: diagnostinis – 15 proc., formuojamasis – 75 proc., apibendrinamasis – 10 proc.** Visų trijų vertinimo rūšių rezultatų pagrindu mokytojas priima sprendimą apie mokinio pasiektą kalbos mokėjimo lygį.

Savarankiško darbo pristatymas

PROGRAMA (2)

2025-10-15 (4 ak. val.)

Laikas	Tema
15:00-16:30	Darbas daugiakalbėje klasėje. Priemonės ir būdai. Metodinės platformos pristatymas ir idėjos pamokoms su mokiniais. (2 ak. val.)
16:30-16:45	Pertrauka
16:45-18:15	Mokytojo gramatinis raštingumas. Integralios lietuvių kalbos mokymo strategijos (2 ak. val.)

Kaip lietuvių kalbos integracija vyksta Jūsų pamokose?

Kokios kompetencijos ugdomos šiose pamokose?

Pamokos:

1. Skaitymas. Ne namai, o rojus
2. Rašymas. Mokausi tarti žodžius su e–ė
3. Kūrybinė veikla. Kur norėtumėte gyventi?

Uždaviniai:

1. Paklausę įrašo, perskaitys tekstą, atsakys į pateiktus klausimus, apves tekste minimų gyvūnų paveikslėlius bei sugalvos du sakinius apie gyvūnus.
2. Prisiminę balses e ir ė, atliks užduotis: surūšiuos žodžius į dvi grupes, apves žodžius su raidėmis e ir ė bei teisingai įrašys praleistas raides ir sugalvos žodžių.
3. Perskaitę informaciją apie miestą ir kaimą bei patyrinėję Lietuvos žemėlapį, pažymės mieste, kaime ir zoologijos sode gyvenančius gyvūnus, papasakos, kodėl norėtų gyventi mieste arba kaime, bei parašys trumpą 3–5 sakinių pasakojimą.

Pamokos:

1. Kūrybinė veikla. Kraštovaizdis ir jį veikiantys veiksniai
2. Kūrybinė veikla. Lietuvos kraštovaizdžių įvairovė
3. Skaitymas. Artimi ir tolimi kraštovaizdžiai. K. Pakštas ir atsarginės Lietuvos paieškos

Uždaviniai:

1. Susipažinę su šaltiniais, paaiškins, kas yra kraštovaizdis, kas ir kaip jį formuoja, nurodys kokie komponentai jį sudaro.
2. Susipažinę su šaltiniais, 2–3 sakiniais apibūdins Lietuvos kraštovaizdžius.
3. Išnagrinėję šaltinius ir atlikę užduotis, palygins Lietuvos ir kitų šalių kraštovaizdžius, pateiks apibendrintas išvadas, įvertins K. Pakšto pastangas kurti atsarginę Lietuvą.

Kokios kompetencijos ugdomos šiose pamokose?

Pamokos:

1. Skaitymas. Kas yra Lietuvos kaimynės?
2. Kūrybinė veikla. Lietuvos kaimyninių šalių gamta
3. Kūrybinė veikla. Gyventojų įvairovė ir kultūra

Uždaviniai:

1. Išnagrinėję žemėlapį, įvardys ir jame parodys Lietuvos kaimynines šalis, apibūdins jų geografinę padėtį.
2. Susipažinę su šaltiniais, keliais sakiniais apibūdins Lietuvos kaimyninių šalių gamtą.
3. Susipažinę su šaltiniais ir atlikę užduotis, keliais sakiniais apibūdins Lietuvos kaimyninių šalių gyventojus, išskirs jų kultūrinius bruožus.

Pamokos:

1. Skaitymas. Švietimo, mokslo ir kultūros raida XVI–XVIII a.
2. Skaitymas. „Katekizmas" – pirmoji lietuviška knyga
3. Kūrybinė veikla. Baroko kultūra ir architektūra Lietuvoje

Uždaviniai:

1. Susipažinę su tekstais ir vaizdiniais informacijos šaltiniais, įvardys XVI–XVIII a. LDK švietimo, mokslo ir kultūros pasiekimus.
2. Išanalizavę pamoką, atskleis pirmosios lietuviškos knygos atsiradimo aplinkybes ir reikšmę.
3. Atlikę užduotis, apibūdins pagrindinius baroko architektūros stiliaus pavyzdžius, suras barokinės architektūros pastatų savo aplinkoje ir pristatys klasės draugams.

Darbas daugiakalbėje klasėje (1)

- **Skirtingų kalbų ir kultūrų žmonės** tam tikroje gyvenamoje vietoje **formuoja daugiakalbę** aplinką, kurią sudaro tautinių bendrijų kalbos ir valstybinė kalba.
- Tokia kalbų sąveika lemia **dvikalbystės ar daugiakalbystės radimąsi**.
- Vaikas gali neįsisavinti antrosios kalbos, kai šeimoje nesudaromos sąlygos jos mokymuisi: neskiriama dėmesio bendravimui su vaiku, neformuojamas teigiamas požiūris į kelias kalbas, vyrauja nenatūrali ir ribota šeimos narių žodinė sąveika.
- Suaugusieji **nesilaiko dvikalbystės formavimuisi svarbaus principo „viena aplinka – viena kalba“ arba „vienas asmuo – viena kalba“**. Šeimose kalbama dviem, trim kalbomis. Tėvai nori, kad jų vaikai kalbėtų lietuviškai ar ta kalba, kurios patys gerai nemoka. Kalbėdamiesi su vaiku vartoja paprastas frazes, netaisyklingas kalbos formas, daro daug fonetinių klaidų. Dėl tokios ribotos kalbinės aplinkos atsiranda didelė tikimybė, kad vaikas paviršutiniškai išmoks kalbą.
- **Neigiamas dvikalbystės poveikis** pasireiškia, kai vartojant dvi kalbas, vienos iš jų dėsningumai perkeliami į kitą, pasireiškia kalbų maišymasis. Dėl to vaikui sunku sklandžiai reikšti mintis, atsiranda įvairių tarimo netikslumų, lėtėja kalbos tempas, daromos gramatinės klaidos. Kalbos „susimaišo“ tada, kai nė vienos iš jų gerai nemokama. Gerai nemokėdami kalbos, vaikai susiduria su papildomais ugdymosi sunkumais mokymo įstaigoje.

Darbas daugiakalbėje klasėje (2)

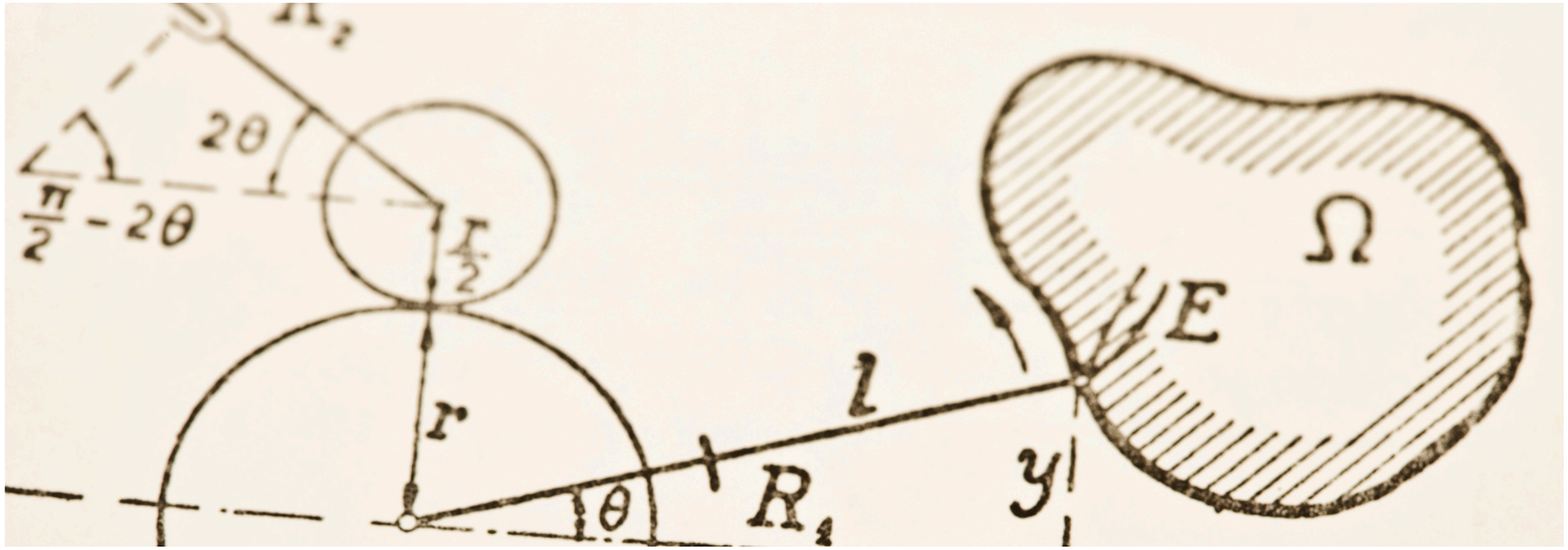
- Kelių kalbų nuo gimimo mokomas vaikas pirmiausia apdovanojamas ypatinga **dovana –** be didelių pastangų mokėti ne vieną kalbą. Tikras dvikalbis gimęs „gauna“ dvi kalbas.
- Daugiakalbėje aplinkoje **labiau lavinami vaiko analitiniai, raštingumo ir bendravimo gebėjimai**.
- **Mokėdamas dvi kalbines sistemas** vaikas be didesnių pastangų suvokia kitas kalbas, **jam daug lengviau išmokti naujų užsienio kalbų**, plačiau žvelgti į pasaulį, **kitų šalių kultūras**.
- Dvikalbis atsikrato provincialumo, jo požiūris į kitas šalis, kultūrų sistemas, tradicijas, religijas, žmones daug **tolerantiškesnis**, jo **protas lankstesnis**.
- Įdomus faktas, kad **nėra įrodyta, jog dvikalbystė kenktų netgi kalbos raidos sutrikimų turinčiam vaikui.**
- Mokantis užsienio kalbos, išmokti pakankamai žodžių ir būtent tų žodžių, kurie bus reikalingiausi, yra labai svarbus kalbos mokymosi tikslas.
- Kalbinė patirtis ir **kalbinės žinios yra dinamiškos ir nuolat kintančios**.
- **Jei kalbą vartojame mažiau ar ribotai**, po truputį **ją prarandame**. Tokia tendencija neturėtų kelti nusivylimo – tai visiškai natūralus procesas.
- **Žodyno dydis kinta visą gyvenimą**: jis gali mažėti, bet galite jį ir plėsti. Vėl aktyviai įsitraukus, skaitant, bendraujant, darbe vartojant vieną ar kitą kalbą, ji vėl stiprėja, o tos kalbos žodynas plečiasi. **Norint jį plėsti reikia sąmoningų pastangų.**

Darbas daugiakalbėje klasėje (3)

Tyrimo aspektas	Gimtakalbiai	Negimtakalbiai
Vidutinis žodyno dydis	~53 000 (52 800) žodžių	~30 000–40 000 žodžių
Žodyno dydžio svyravimai	32 000 – 64 000 žodžių	12 000 – 64 000 žodžių
Didžiausias pasiektas žodynas	Iki 64 000 žodžių	Kai kurie pasiekia gimtakalbių lygį (ypač mišriose šeimose ar esant stipriai integracijai)
Kalbos mokymosi kontekstas	Gimtoji kalba, vartojama kasdien	Mokomasi mokykloje (~11 metų), dažnai vartojama kartu su gimtąja kalba
Žodyno augimo tempas	Natūralus, nuoseklus nuo vaikystės	~1 000 žodžių lizdų per metus
Pradinė žodyno apimtis (5 m.)	4 000–5 000 žodžių lizdų	Mažesnė – priklauso nuo antrosios kalbos mokymosi pradžios
Kalbos vartojimo aplinka	Natūrali, įvairialypė	Dažnai ribota, mišri (kelios kalbos šeimoje)
Galimos klaidos	Kalbos vartojimas taisyklingas	Galimas kalbų maišymasis, fonetinės ir gramatinės klaidos
Skirtumas tarp grupių	–	Iki 20 000 žodžių mažesnis žodynas nei gimtakalbių
Papildomi pastebėjimai	Žodyno dydis svyruoja priklausomai nuo individualių gebėjimų ir skaitymo patirties	Jei lietuvių kalba nėra gimtoji, numatomą žodyno dydį reikėtų sumažinti bent 15 000 žodžių; aukštas pasiekimas

Vilkienė, L., Vilkaitė-Lozdienė, L., Bružaitė-Liseckienė, J. (2019). Lietuvių kalba Vilniaus lietuviškose, lenkiškose ir rusiškose gimnazijose: mokėjimo kokybė, kalbinės nuostatos ir motyvacija. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla.

Kalbos įsisavinimas. Zipho dėsnis

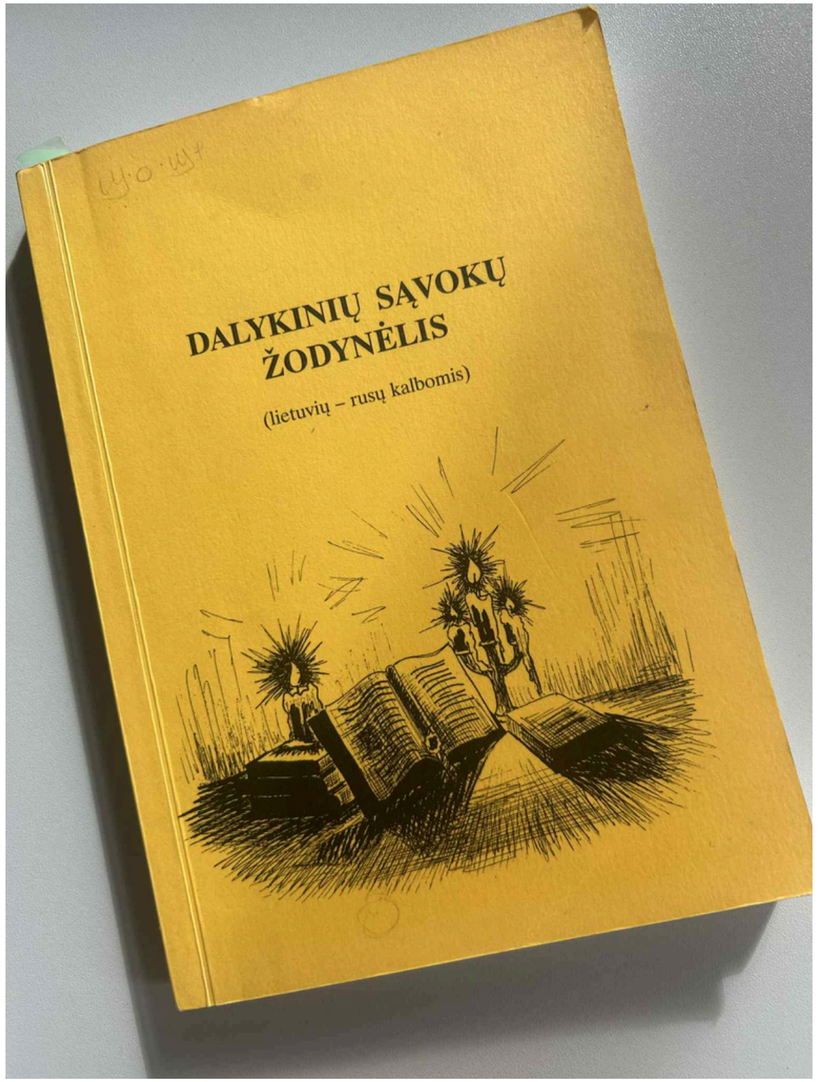
- Tačiau mokslininkų nemanoma, kad **negimtakalbiai būtinai turėtų siekti gimtakalbio žodyno standarto.**
- Pastebėta, kad žodžiai kalboje atsikartoja pagal **amerikiečių lingvisto George'o Kingsley Zipfo dėsnį** – kiekvienoje kalboje yra nedaug labai dažnų žodžių, kurie sudaro didžiąją bet kurio teksto dalį, ir daug retų žodžių, kurie tekstuose daug mažiau svarbūs (Piantadosi, 2014).
- **Taigi, sistemingai mokantis dažniausių ir naudingiausių žodžių kalboje, galima suprasti bei produkuoti tekstus ir turint daug menkesnį nei gimtakalbio žodyną.**
- Norint gerai suprasti rašytinį tekstą, reikia žinoti bent **98 proc. to teksto žodžių** (Schmitt, Jiang, Grabe, 2011). **Klausymui** užtenka apie **95 proc**. (van Zeeland, Schmitt, 2012).

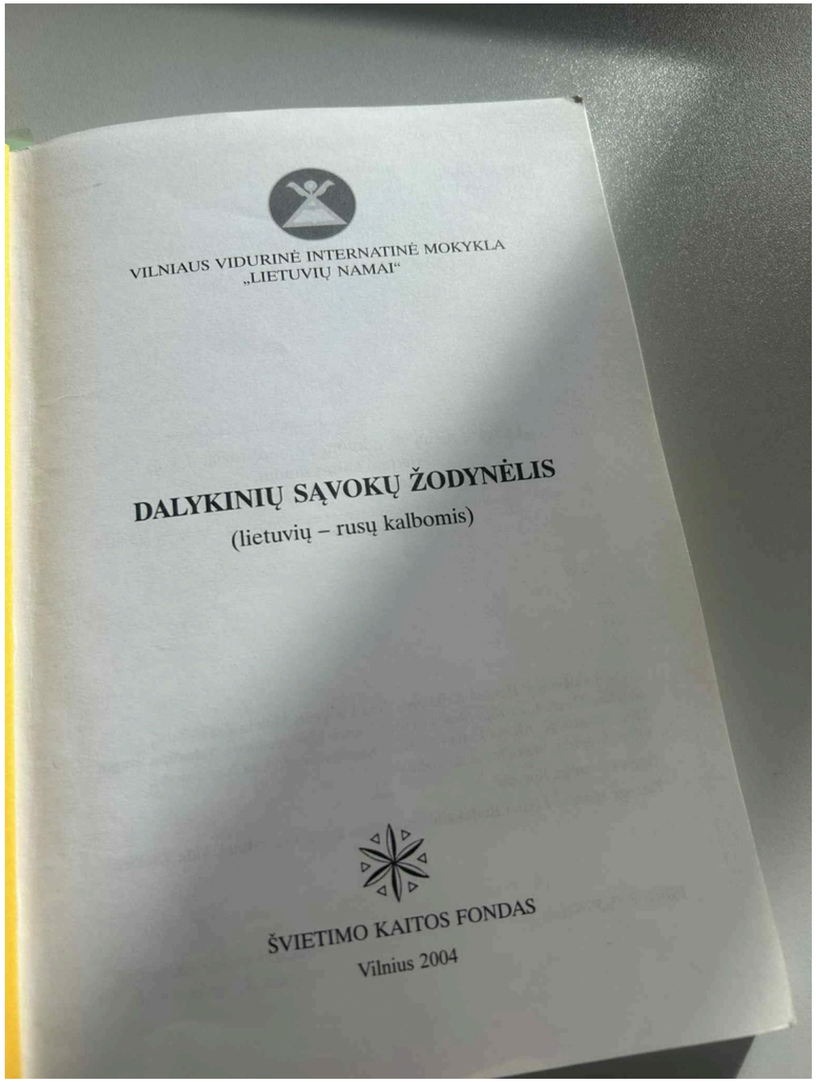
Dažniausi lietuvių kalbos žodžiai

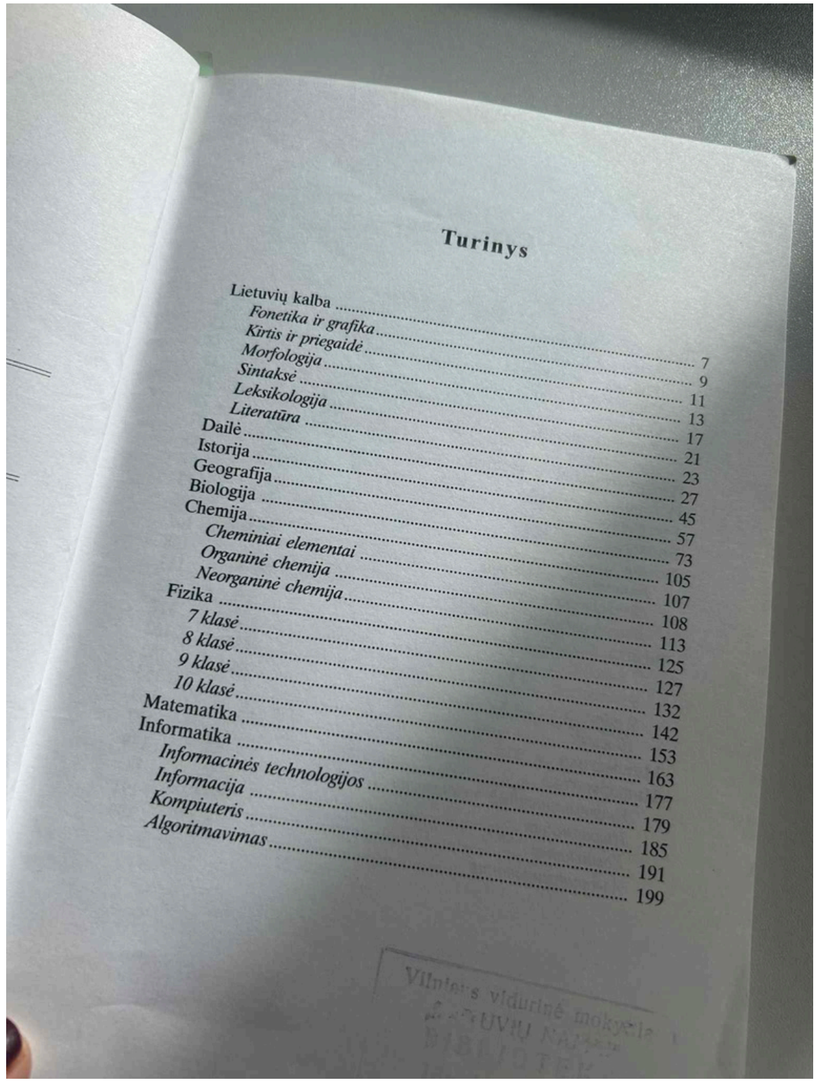
labas rytas
pradėkime
kontrolinis darbas,
vadovėlis, išmokti
rašyti
skaityti
eiti
pažiūrėk
tylėti
kur?
kas?
kada?
namų darbai
data
tema
klasės darbas
kartoti
iliustruotas tekstas,
interaktyvi užduotis

Medžiaga

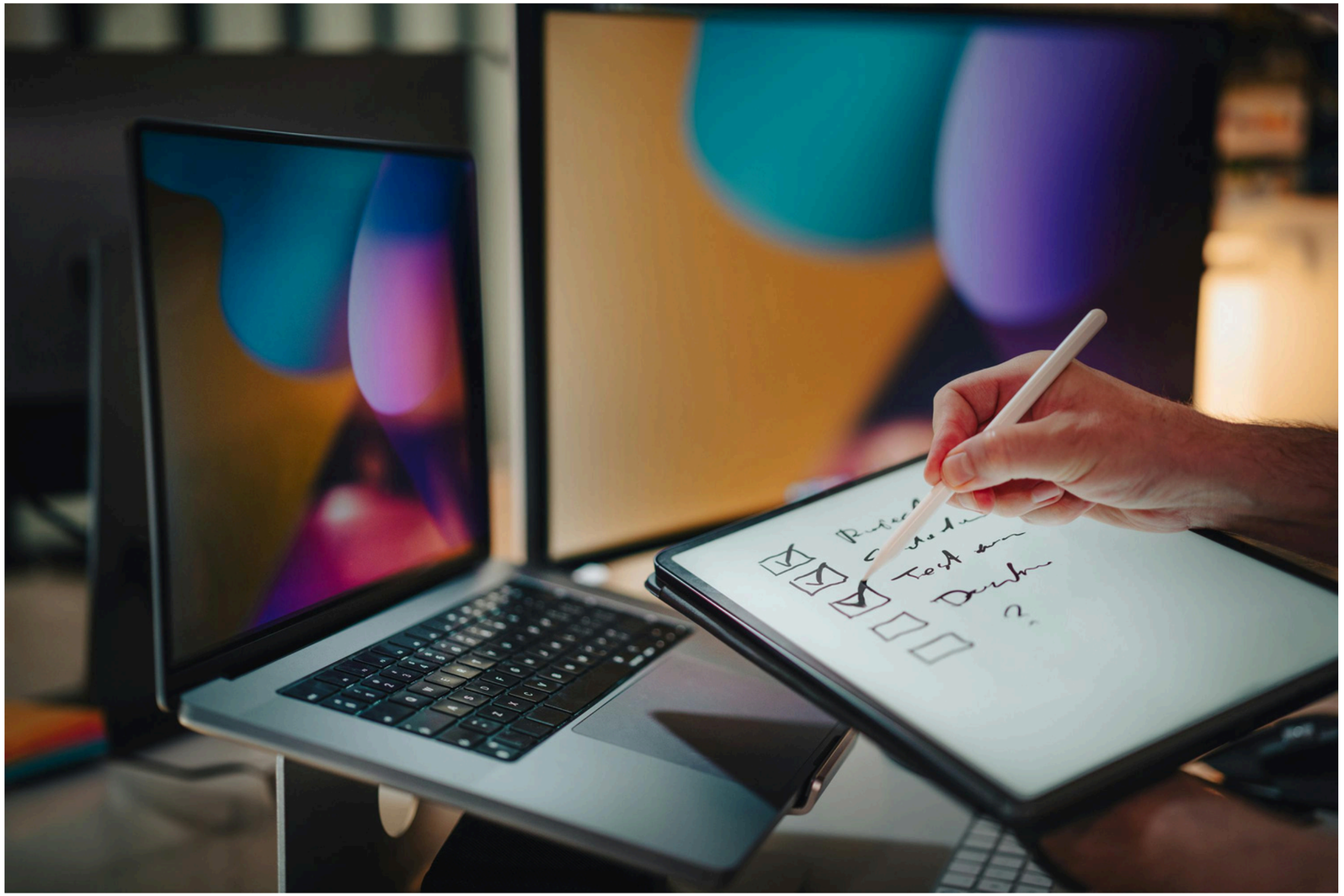

Turinys

Lietuvių kalba 7
Fonetika ir grafika 9
Kirtis ir priegaidė 11
Morfologija 13
Sintaksė 17
Leksikologija 21
Literatūra 23
Dailė 27
Istorija 45
Geografija 57
Biologija 73
Chemija 105
Cheminiai elementai 107
Organinė chemija 108
Neorganinė chemija 113
Fizika 125
7 klasė 127
8 klasė 132
9 klasė 142
10 klasė 153
Matematika 163
Informatika 177
Informacinės technologijos 179
Informacija 185
Kompiuteris 191
Algoritmavimas 199

Dažniausiai vartojami žodžiai jūsų pamokoje

Dažniausi lietuvių kalbos žodžiai

10 dažniausių lietuviškų žodžių

- 1. **ir**
- 2. **jis**
- 3. **būti**
- 4. **tas**
- 5. **į**
- 6. **kad**
- 7. **aš**
- 8. **kuris**
- 9. **su**
- 10. **šis**

Andrius Utka

DAŽNINIS RAŠYTINĖS LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS

http://donelaitis.vdu.lt/lkk/pdf/Dazninis_zodynas.pdf

Kaip pasirengti rašyti ilgalaikį planą?

Su kokio amžiaus mokiniais dirbate?

Kiek savaitinių pamokų turite?

Diagnostinis testas

Kokį kalbos mokėjimo lygį pagal Bendruosius Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenis realu pasiekti?

Kaip personalizuosite savo dalyko turinį?

Kaip diferencijuosite savo dalyko užduotis?

Kokia literatūra naudositės dėstydami savo dalyką?

Kokiomis skaitmeninio mokymo platfomomis naudositės?

Kaip nesuklysti?

1-4 kl.

A1
A2
B1

5 - 12 kl.

A1
A2
B1
B2

Ilgalaikio plano rašymas
Lietuvių kalba pagal mokėjimo lygius (A1 - B2) bendroji programa
B1 lygis. Kasdienė veikla.

Mokymosi turinys	Valandų skaičius	Ugdomos kompetencijos	Ugdomi pasiekimai	Galima integracija, pastabos, nuorodos
1. Dienotvarkė ir dienos planavimas. **Klausymas:** klausosi pasakojimų apie dienos rutiną. **Skaitymas:** skaito trumpus tekstus apie įpročius, tvarkaraščius. **Kalbėjimas:** apibūdina savo dieną, klausia apie kitų dienotvarkę. **Rašymas:** sudaro trumpą dienos planą.	4 val.	Komunikavimo, pažinimo.	Vartoja žodžius ir frazes, apibūdinančias dienos veiklas. Rišliai kalba apie savo dienotvarkę. Taisyklingai vartoja laiko nuorodas.	**Integracija:** matematika (laiko skaičiavimas), pilietiškumo pagrindai (atsakomybė už laiką). **Pastabos:** naudoti laikrodžių maketus, planavimo lapus.

Individualaus ugdymo plano parengimas

Filtracija.
Sijojimas.
Dermė.

Žodynas | Vertėjas | **Terminai** | Sinonimai | Frazeologizmai | Rašyba

Personalizacija reikšmė

Personalizacija - (lot. *persona* - asmuo) - psichol. procesas, padarantis asmenybę, išsiskiriančią iš kitų žmonių savo individualia saviraiška; ~os poreikį skatina žmogaus noras nesavanaudiškai bendrauti, siekimas būti visuomenės pripažintam, noras įsitvirtinti tarp kitų; svarbiausias ~os požymis - sugebėjimas veikti, ką nors keisti visuomenės gyvenime ir būti atsakingam visuomenei už pakeitimus.

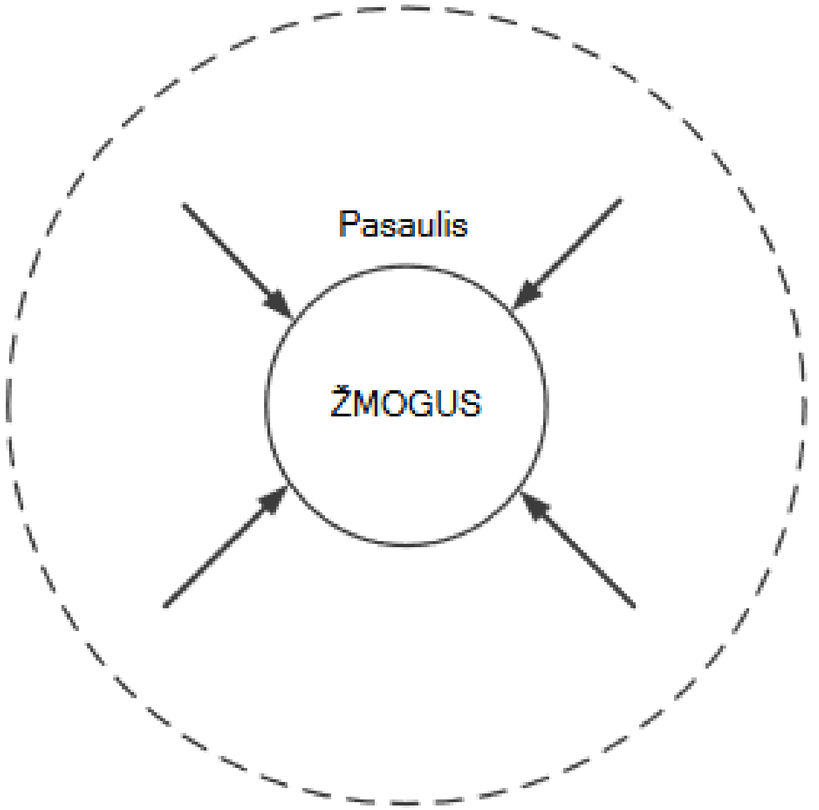
Kirčiavimas:

1. Personalizãcija (dktv. T. mot.gim. vnsk. V.)
2. Personalizãcija (dktv. T. mot.gim. vnsk. Įn.)
3. Personalizãcija (dktv. T. mot.gim. vnsk. Š.)

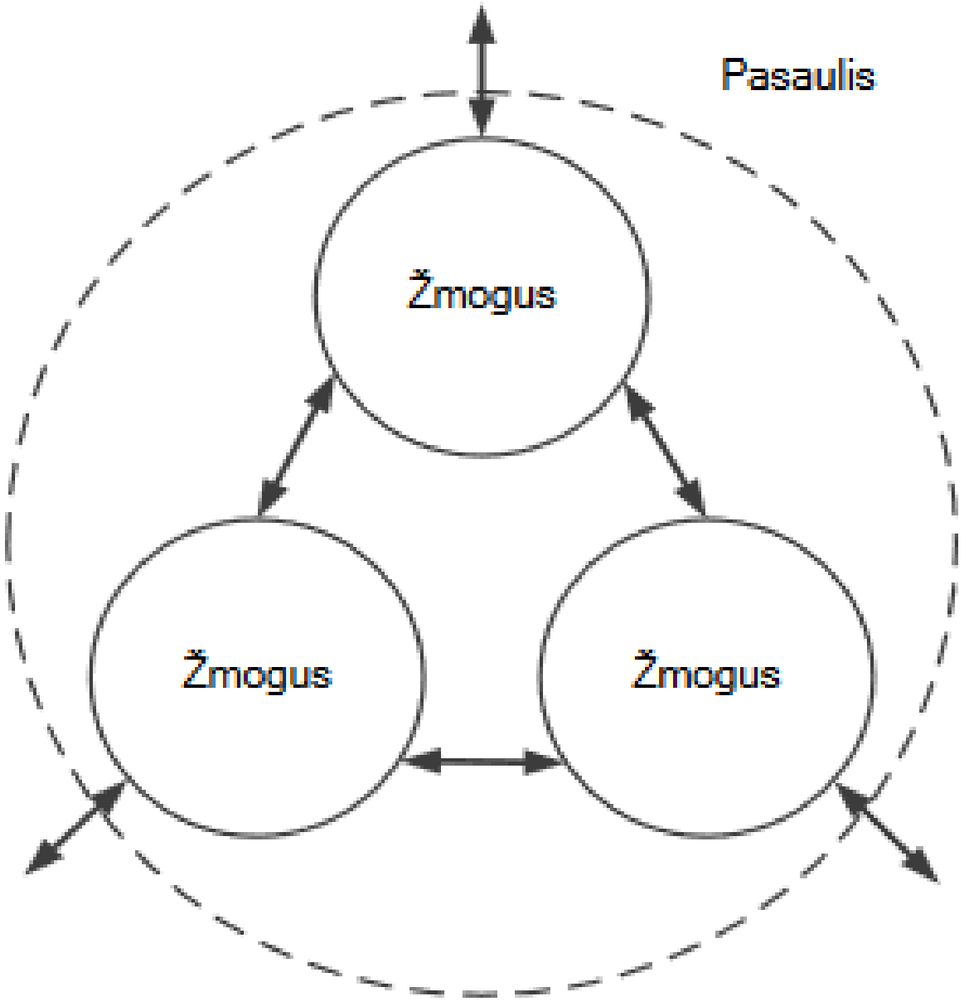
Filosofinis individualizmo (susitelkimo į save) ir personalizmo (atsivėrimo kitam) idėjų poliarizavimas padeda įžvelgti pagrindinį mokymosi individualizavimo ir personalizavimo procesų skirtumą.

Esminis skirtumas yra procesų kryptys – į mokinį nukreiptas ugdymo procesas (1 pav.) arba atvirumas aplinkai, bendruomenei ir aktyvi sąveika su ja (2 pav.)

https://talpykla.elaba.lt/elaba-fedora/objects/elaba:24460586/datastreams/MAIN/content?fbclid=IwAR2QKcbncOGrAm6QdOT2gcONYY0X0wcaIwf4us02TU2cM-GTtro9-3Afpvw

1 pav. Žmogaus ir pasaulio santykis pagal individualistinę nuostatą

2 pav. Žmonių ir pasaulio santykis pagal personalistinę nuostatą

Svarbu, kad pamokoje ar kitoje ugdomojoje veikloje būtų:

- tiek mokiniams, tiek mokytojams aiškūs mokymosi uždaviniai,
- nuolat stebima, peržiūrima individuali kiekvieno mokinio pažanga;
- sudaryta galimybė mokiniams pasirinkti ugdymo turinį: temas, užduotis, mokymosi ir vertinimo būdus;
- organizuojamas aktyvus sąmoningas mokymasis;
- vertinama siekiant padėti mokiniui mokytis ir išmokti.

Situacijos analizė
Kaip padėsite ką tik atvykusiam mokiniui?

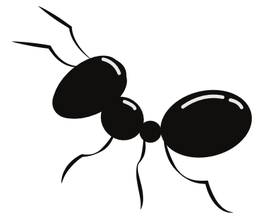
Ko išmokstame bendradarbiaudami?

Ilgalaikio plano rašymas
3 klasės Gamtos mokslų BUP.
A1 lygis. Elektra

Mokymosi turinys	Valandų skaičius	Ugdomos kompetencijos	Ugdomi pasiekimai	Galima integracija, pastabos, nuorodos
1. Elektra **Klausymas**: klausosi trumpų sakinių apie elektros prietaisus. **Skaitymas:** skaito žodžius ir trumpus sakinius (pvz. „Lemputė šviečia“). **Kalbėjimas:** įvardija daiktus, kuriems reikia elektros. **Rašymas:** rašo žodžius ar junginius („lemputė“, „kompiuteris“)	2 val.	Pažinimo kompetencija Komunikacinė kompetencija	- Supranta, kad elektra yra energija. - Gali pasakyti kelis daiktus, kuriems reikia elektros (pvz., lemputė, telefonas).	Integracija su pasaulio pažinimu, lietuvių kalba. Naudoti paveikslėlius, realius daiktus.

Savaitinio plano rašymas
X klasės Lietuvių kalba ir literatūra BUP.
X lygis. Fonetika. Morfologija. Sintaksė

Mokymosi turinys	Valandų skaičius	Ugdomos kompetencijos	Ugdomi pasiekimai	Galima integracija, pastabos, nuorodos

Jūsų pamokos plano rašymas
X klasės X dalyko BUP.
X lygis. X tema

Pamokos tema	Uždavinys	Sužadinimas	Pamokos veiklos	Įsivertinimas/aptarimas

Lietuvių kalba pagal kalbos mokėjimo lygius A1,A ir - B1
Pradinis ugdymas

Skaitmeninė mokymo priemonė, skirta grįžusiems ir atvykusiems iš užsienio mokiniams, mokyti(s) lietuvių kalbos.
Mokymo priemonė sudaryta iš trijų kalbinių lygių A1, A2 ir B1, vadovaujantis Lietuvių kalbos pagal kalbos mokėjimo lygius (A1–B2) bendrąją programa. Kiekvieną lygį sudaro po 14 temų, kiekvienoje temoje yra trys potemės, kiekvienoje potemėje yra interaktyvus pristatymas, mokomoji medžiaga, užduotys, kompiuterinis žaidimas ir testas. Prie kiekvienos potemės yra pateikiamas joje naudojamų sąvokų žodynas.
Priemonę galima naudoti mokyklose, savarankiškam mokymuisi namuose arba žinių gilinimui. Mokytojai gali lengvai integruoti įvairius mokymosi objektus ir užduotis į savo pamokų planus, pritaikant juos pagal mokinių poreikius ir gebėjimus.

https://smp.emokykla.lt/kategorijos/perziura/ID6812/lietuviu-kalba-pagal-kalbos-mokejimo-lygius-a1-a2?fbclid=IwY2xjawJNU0xleHRuA2FlbQIxMAABHYBn53-YyJWWe0LHAa_oLSWwGSmApkVrKZN1xHHFR4PTqDWS_xLnPgjamg_aem_BDgRv4fe7oLHZn2sPceQyg

Lietuvių kalba pagal kalbos mokėjimo lygius A1-A2
Pagrindinis ugdymas

Skaitmeninė mokymo priemonė, skirta grįžusiems ir atvykusiems iš užsienio mokiniams, mokyti(s) lietuvių kalbos 5–8 klasėse.

Mokymo priemonė sudaryta iš dviejų kalbinių lygių A1 ir A2, vadovaujantis Lietuvių kalbos pagal kalbos mokėjimo lygius (A1–B2) bendrąją programa. Kiekvieną lygį sudaro po 14 temų, kiekvienoje temoje yra trys potemės, kiekvienoje potemėje yra interaktyvus pristatymas, mokomoji medžiaga, užduotys, kompiuterinis žaidimas ir testas. Prie kiekvienos potemės yra pateikiamas joje naudojamų sąvokų žodynas.

Priemonę galima naudoti mokyklose, savarankiškam mokymuisi namuose arba žinių gilinimui. Mokytojai gali lengvai integruoti įvairius mokymosi objektus ir užduotis į savo pamokų planus, pritaikant juos pagal mokinių poreikius ir gebėjimus.

https://smp.emokykla.lt/kategorijos/perziura/ID6812/lietuviu-kalba-pagal-kalbos-mokejimo-lygius-a1-a2?fbclid=IwY2xjawJNU0xleHRuA2FlbQIxMAABHYBn53-YyJWWe0LHAa_oLSWwGSmApkVrKZN1xHHFR4PTqDWS_xLnPgjamg_aem_BDgRv4fe7oLHZn2sPceQyg

Lietuvių kalba pagal kalbos mokėjimo lygius B1-B2
Pagrindinis ugdymas

Mokymo priemonė sudaryta iš dviejų kalbinių lygių B1 ir B2, vadovaujantis Lietuvių kalbos pagal kalbos mokėjimo lygius (A1–B2) bendrąją programa. Kiekvieną lygį sudaro po 14 temų, kiekvienoje temoje yra trys potemės, kiekvienoje potemėje yra interaktyvus pristatymas, mokomoji medžiaga, užduotys, kompiuterinis žaidimas ir testas. Prie kiekvienos potemės yra pateikiamas joje naudojamų sąvokų žodynas.
Priemonę galima naudoti mokyklose, savarankiškam mokymuisi namuose arba žinių gilinimui. Mokytojai gali lengvai integruoti įvairius mokymosi objektus ir užduotis į savo pamokų planus, pritaikant juos pagal mokinių poreikius ir gebėjimus.

https://smp.emokykla.lt/kategorijos/perziura/ID7892/lietuviu-kalba-pagal-kalbos-mokejimo-lygius-b1-b2?fbclid=IwY2xjawJNU79leHRuA2FlbQIxMAABHdGo9caazeXfEeqpbJOPgbms0ddTyBuMDYuBTIlJx3A6pa5NI8xFIzAcUw_aem_cgKG09MzuwoO7u31Dny2aA

Savarankiškas darbas (2)

Vardas pavardė, kvalifikacinė kategorija, švietimo įstaigos pavaidinimas, dėstomas dalykas

IŠPLĖSTINIS PAMOKOS PLANAS

Tema	
Uždavinys	
Priemonės	
Sužadinimas	
Pamokos eiga (veiklos)	1) 2) 3)
Refleksija	
Integracija	

Ieškokime būdų būti įdomūs

M. K. Čiurlioniui – 150 - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

Šioje svetainėje yra naudojami slapukai (angl. "cookies"). Susipažinkite su slapukų naudojimo...

smsm.lrv.lt

Pagrindinis - M. K. Čiurlionio muziejus

Atraskite M. K. Čiurlionio kūrybą ir asmenybę

localhost:3000

jewish history museum lithuania

The Lost Shtetl Museum in Šeduva welcomes visitors of all ages to explore a shared past that shapes our present and future. Discover the rich history of Jewish life in Lithuania and the enduring stories of memo...

Lost Shtetl Museum

Į Lietuvą atvykusių užsieniečių ir grįžusių Lietuvos Respublikos piliečių šeimų vaikų lietuvių kalbos ugdymo metodinė medžiaga

https://nsa.vma.lm.lt/course/view.php?id=81

Kurse Kalbu. Klausau. Skaitau. Rašau. Lietuvių kalba mažiesiems (A1), skirtame pradinių klasių mokiniams mokytis lietuvių kaip negimtosios kalbos.
Šis kursas yra skirtas vaikams, bet jame pateiktomis interaktyvaus turinio užduotimis mokydamiesi gali naudotis visi, pradedantys mokytis lietuvių kalbos kaip negimtosios.
Interaktyvaus turinio užduotis rasite:

- Knyga. Garso įrašai su paveikslėliais (iliustruotas žodynėlis ir dialogai).
- Vaizdo įrašas internete.

Medžiagą parengė NŠA veiklos metodininkės: dr. Daiva Pagojienė, prof. dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė, Nomeda Skliuderienė, Ingrida Remeikienė. Iliustratorė Gabija Pagojūtė, operatorius-montuotojas Saulius Pagojus.

Imersija

Panardinimo į kalbą etapai:

•Pirmiausia pratinamasi prie naujos kalbos skambesio, vėliau mokomasi elementarių frazių (uždaryk duris, skaityk).
•Antras etapas, kaip į prašymus yra reaguojama trumpais atsakymais (gerai, ačiū).
•Trečias etapas – konstruojami nesudėtingi sakiniai, daroma daug klaidų, gali painiotis kalbos, bet tai visiškai normalu.
•Ketvirtajame etape – vaikas stengiasi su mokytoju komunikuoti tik nauja kalba, daro daug klaidų, bet galima suprasti mokinio intencijas.
•Vėliau vaikas pasiekia aukščiausią jo amžių atitinkantį kalbos lygį: gana laisvai ir beveik be klaidų vartoja antrąją kalbą.
!!! Jei vaikas tyli, tai nereiškia, kad jis nesimoko ar mokosi prastai, tokiu atveju vaikui reikėtų duoti daugiau laiko.
!!! Kaip greitai vaikas išmoks antrosios kalbos, priklauso nuo jos panašumo į vaiko gimtąją kalbą.
!!! Taip pat svarbu suprasti, kad pirmiausia vaikas mokosi suprasti ir kalbėti, tik vėliau skaityti ir rašyti. Savarankiškas rašymas yra sunkiausiai įvaldomas įgūdis.

Talpyklos

Titulinis

Pastatas, kuriame dabar įsikūrę Vilniaus lietuvių namai, pastatytas 1960 metais ir nuo tada čia veikė viena iš daugelio tuo metu Lietuvoje atidarytų...

lnamai.lt

Lietuvių kalba ir literatūra

Bendrosios nuostatos: Lietuvių kalbos ir literatūros bendroji programa (toliau – Programa) apibrėžia lietuvių kalbos ir literatūros dalyko paskirtį, tikslą ir...

emokykla.lt

https://emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/BP/2021-08-16/IR/LKL%20PUBP%20%C4%AEGYVENDINIMO%20REKOMENDACIJOS.%20Projektas%2C%202021-08-16.pdf

Pilietiškumo pagrindai

Bendrosios nuostatos: Pilietiškumo pagrindų bendroji programa (toliau – Programa) apibrėžia pilietiškumo pagrindų dalyko paskirtį, tikslą ir uždavinius, dalyk...

emokykla.lt

https://smp2014lt.ugdome.lt/9-10

https://smp2014is.ugdome.lt

https://smsm.lrv.lt/uploads/smsm/documents/files/svietimas/lsip_galutinis.pdf

https://nsa.vma.lm.lt

Kurkime patys - įrankiai

Visual Suite for Everyone

Canva is a free-to-use online graphic design tool. Use it to create social media posts, presentations, posters, videos, logos and more.

Canva

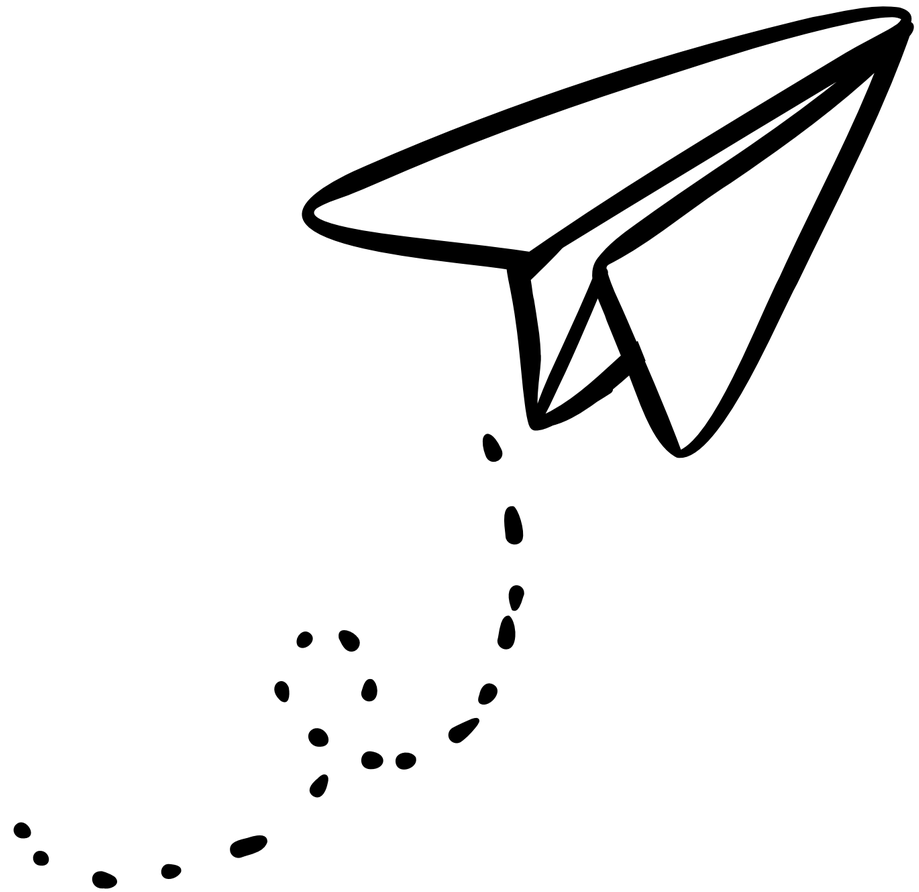
VilmVilk

H5P empowers everyone to create, share and reuse interactive content - all you need is a web browser and a web site that supports H5P.

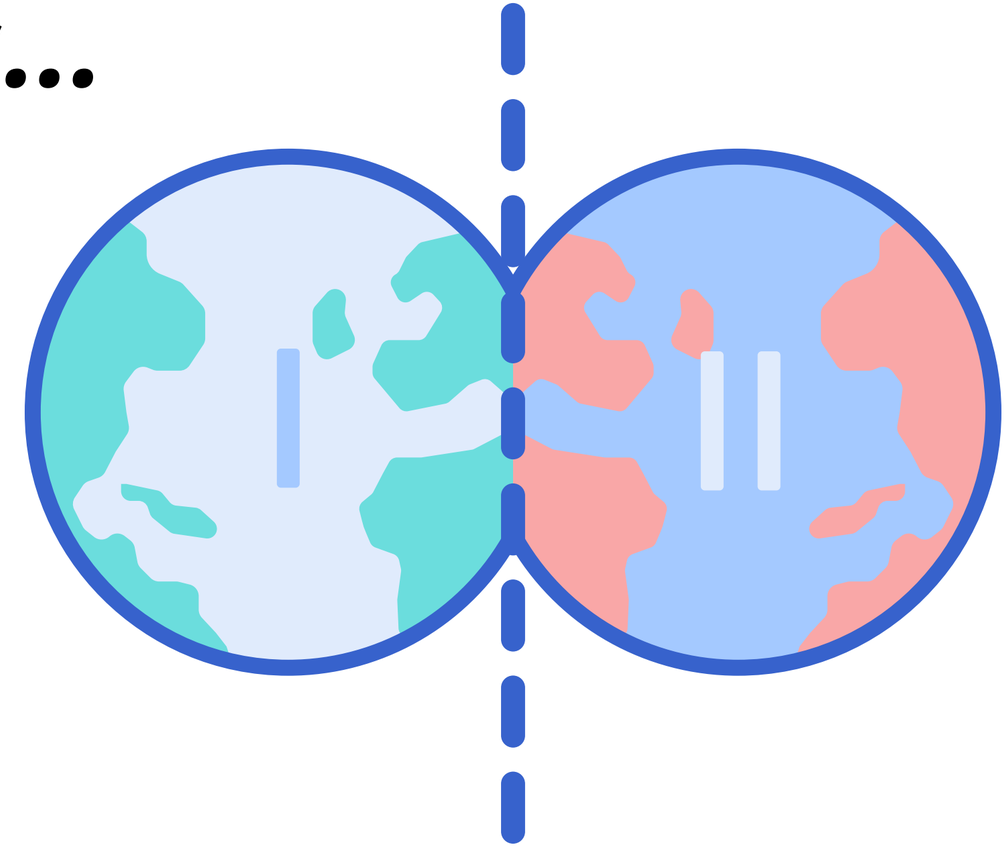
h5p.org

https://wordwall.net/community

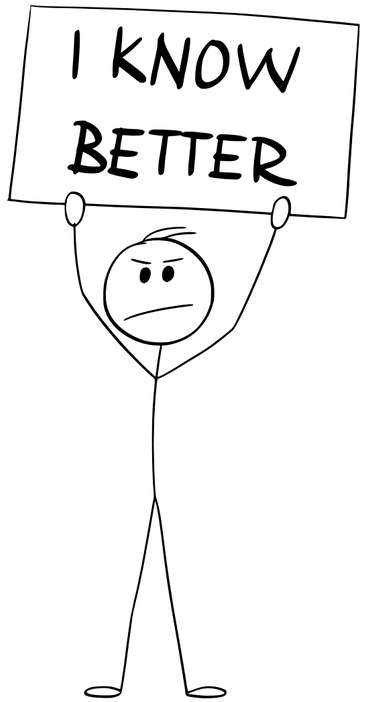
Situacijų analizė
Kaip problemas sprendžiate jūs?

1. Situacija. Ivano istorija, arba pasaulių susidūrimas...

2. Situacija. Darijos sesers istorija arba, aš geriau žinau...

3. *Situacija. Jakovo istorija, arba, ką tu čia man aiškini...*

4. Situacija. Jahovistai ir literatūra

5. Situacija. Nukirptas žemėlapis

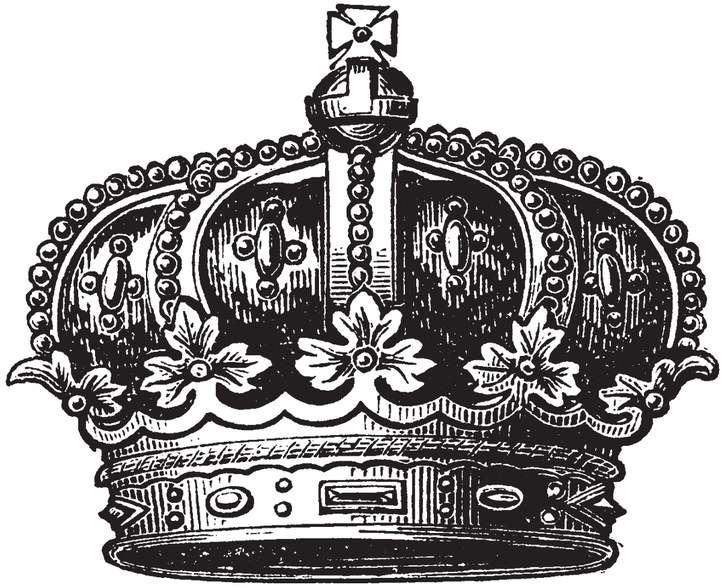

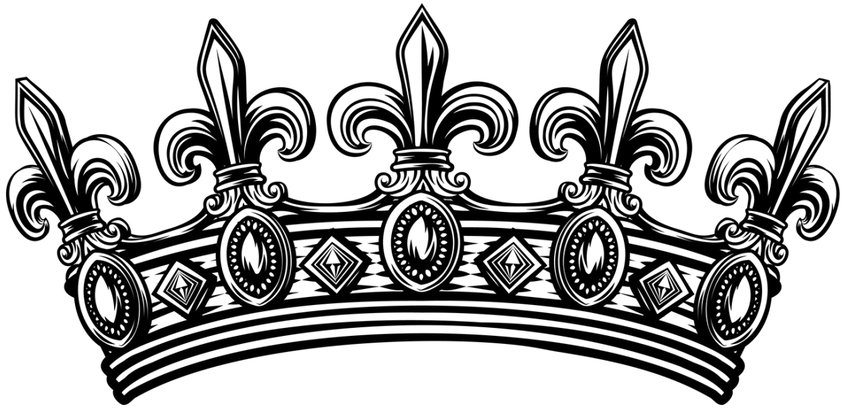
PROGRAMA (3)

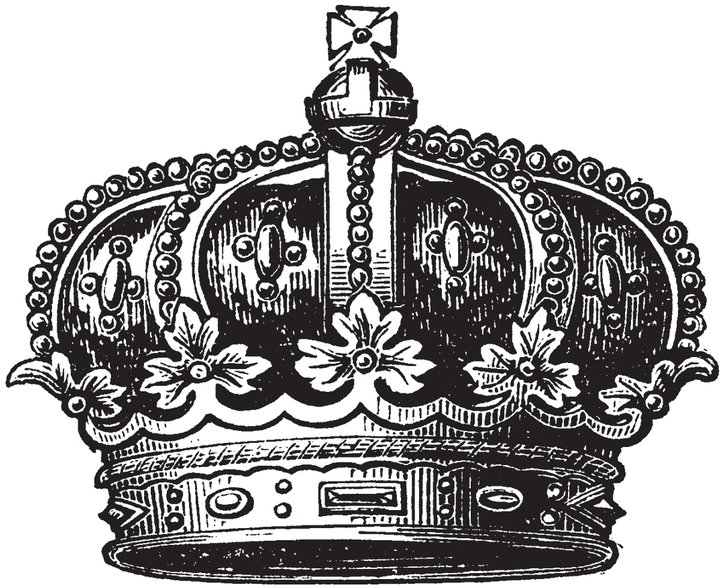
2025-10-17 (4 ak. val.)

Laikas	Tema
15:00-16:30	Pirmieji 10 žingsnių mokant valstybinės kalbos įvairių dalykų pamokose. Praktiniai patarimai, pavyzdžių analizė. Metodų ir priemonių bankas (2 ak. val.)
16:30-16:45	Pertrauka
16:45-18:15	Pirmieji 10 žingsnių mokant valstybinės kalbos įvairių dalykų pamokose. Praktiniai patarimai, pavyzdžių analizė. Metodų ir priemonių bankas (2 ak. val.)

Kas yra lietuvių kalbos gramatikos karalius ir karalienė?

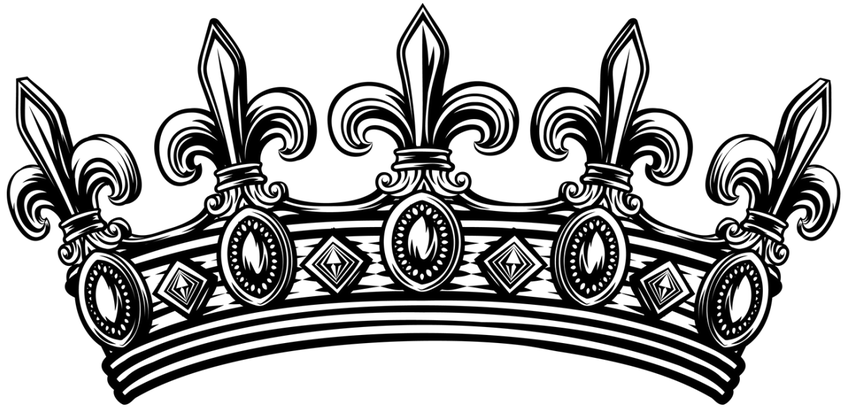

- VEIKSMAŽODIS

- Aš gyvenu Vilniuje.
- Mes mėgstame picą.
- Jis nemėgsta pipirų.

- PRIELINKSNIS

- Draugai keliauja į Nidą.
- Tomas yra iš Kanados.
- Ateisiu po valandos.

Pirmieji 10 gramatikos žingsnių mokant atvykusį, grįžusį mokinį niekada nesimokiusį lietuvių kalbos

1. •Esamasis laikas (I asmenuotė) •Būti/nebūti •Vyr./mot. Giminė •V. kas? vns./dgs. •Klausiamieji žodžiai	2. •K. ko? vns./dgs. •Prielinksniai iš/prie •Vt. kur? vns./dgs. •Veiksmažodis gyventi •Prieveiksmis su -iškai	3. •Esamasis laikas (II, III asmenuotės) •Skaitvardžiai 1-100 •G. ką? vns./dgs. •Prielinksniai į/pas •Veiksmažodžiai turėti, neturėti/mylėti, nemylėti	4. •Įn. kuo? vns../dgs. •Prielinksniai su/be •Veiksmažodžiai mėgsta, nemėgsta/patinka, nepatinka •Daiktavardžio ir būdvardžio derinimas	5. •Būdvardžių linksniavimas •Parodomieji įvardžiai •Asmeniniai įvardžiai •Būdvardžių laipsniavimas •Prielinksnis virš
6. •Skaitvardžiai •Kiek valandų? •Laiko prielinksniai •Dauginiai skaitvardžiai •Įvardžiai kuris/kuri	7. •Sangrąžiniai veiksmažodžiai •Asmenavimas •Vartojimas	8. •Būtasis dažninis laikas •Neveikiamosios rūšies dalyviai •Veiksmažodžių priesagos	9. •Deminutyvai •Priešdėliniai veiksmažodžiai •Nuolaidos sakiniai	10. •Ne/Veikiamieji dalyviai •Rezultato priešdėliai •Pusdalyviai, padalyviai •Veiksmažodis būna •Laiko raiška •Daugiskaitiniai daiktavardžiai

Pirmieji 10 gramatikos žingsnių mokant atvykusį, grįžusį mokinį turintį lietuvių kalbos pagrindų

1. •Abėcėlė •Trump./ilg. balsiai •Skard./dusl. priebalsiai •Dvibalsiai, mišr. dvigarsiai	2. •Ilg./trump. skiemenys •Įsidėmėtinos rašybos žodžiai •Priešdėlių rašyba •Nosinių rašyba žodžių šaknyse •Asimiliacija, j rašyba	3. •Reikšminės žodžio dalys •Šaknis ir galūnė •Priesaga ir priešdėlis •Sangrąžos dalelytė •Kamienas	4. •Kalbos dalių sistema •Veiksmažodis (gr. požymiai, rašyba) •Daiktavardis (gr. požymiai, rašyba)	5. •Prielinksnis (gr. požymiai, rašyba) •Būdvardis (gr. požymiai, rašyba) •Skaitvardis (gr. požymiai, rašyba, kaip pasakyti laiką?)
6. •Įvardis (gr. požymiai, rašyba) •Prieveiksmis (gr. požymiai, rašyba) •Jungtukas, jaustukas, ištiktukas, dalelytė (gr. požymiai, rašyba)	7. •Dalyvis, pusdalyvis, padalyvis (gr. požymiai, daryba, rašyba)	8. •Sakinio rūšys •Sakinio dalys •Sakinio gramatinis centras	9. •Vientisiniai sakiniai •Sudėtiniai sakiniai •Prijungiamieji sakiniai •Sujungiamieji sakiniai •Bejungtukiai sakiniai •Jų skyryba	10. •Vienarūšių sakinio dalių skyryba •Kreipinių skyryba •Išplėstinių aplinkybių skyryba •Pažyminių, priedėlių skyryba •Įterpinių skyryba

Simuliacija alibi

Tikslai:

- metodas padeda lavinti šnekamąją kalbą;
- mokomasi argumentuoti savo nuomonę;
- plečiamas sociakultūrinis žodynas;
- mokomasi dirbti ne grupėje, o komandoje;
- metodas įtraukus, todėl padeda įveikti kalbėjimo prieš auditoriją baimes.

Taikymas

Taikant šį metodą reikalingas moderatorius ir konkreti (išgalvota) kriminalinė situacija.
1) Dalyviai suskirstomi į komandas.
2) Pristatoma kriminalinė istorija.
3) Duodama apie 10 min kiekvienai komandai sukurti alibi istoriją.
4) Atvyksta bylos tyrėjas, vykdoma kryžminė apklausa.
5) Komandai svarbu laikytis sukurtosios alibi istorijos ir nesuklysti atsakant į tyrėjo klausimus
6) Laimi komanda, kuri sugeba įrodyti savo nekaltumą.

Amerikietiška siaubo istorija

Tikslai:

• metodas padeda lavinti šnekamąją kalbą;
• mokomasi bendradarbiauti priimti bendrus sprendimus, ieškoti kompromisų;
• plečiamas sociokultūrinis žodynas;
• mokomasi dirbti ne grupėje, o komandoje;
• metodas įtraukus, todėl padeda įveikti kalbėjimo prieš auditoriją baimes.

Taikymas

Taikant šį metodą reikalingas moderatorius ir „Amerikietiško siaubo istorijos kortelės“.
1) Dalyviai paskirstomi į grupes, supažindinami su taisyklėmis.
2) Pradedama skaityti istorija, kiekviena kortelė liepia rinktis, todėl perskaičius istoriją labai svarbu tarpusavyje padiskutuoti ir nuspręsti, ką darysite toliau.
3) Simuliacijos tikslas – padaryti tinkamus sprendimus ir išlikti gyviems iki žaidimo pabaigos.

Medijų metodas (reklama, SMS, skambutis)

Užduotis

Sukurkite reklamą lietuviškam pieno produktui.

1) Vaidmenų pasiskirstymas (režisierius, scenarijaus autorius, operatorius, aktorius, kompozitorius, montuotojas).
2) Idėjos generavimas.
3) Scenarijaus rašymas
4) Kadruotės kūrimas (bendras, vidutinis, stambus, detalė).
5) Filmavimas.
6) Montavimas.
7) Reklamos premjera. Aptarimas.

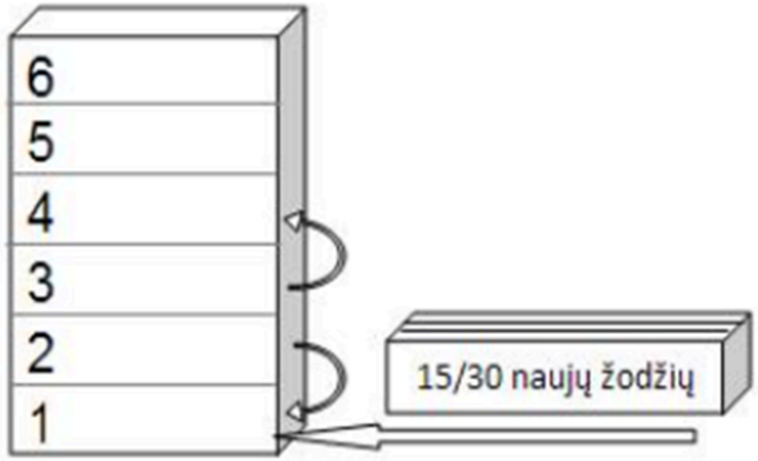
Lietuvių kalbos, istorijos, geografijos pamokos per ... muziką

Animacijos kūrimas

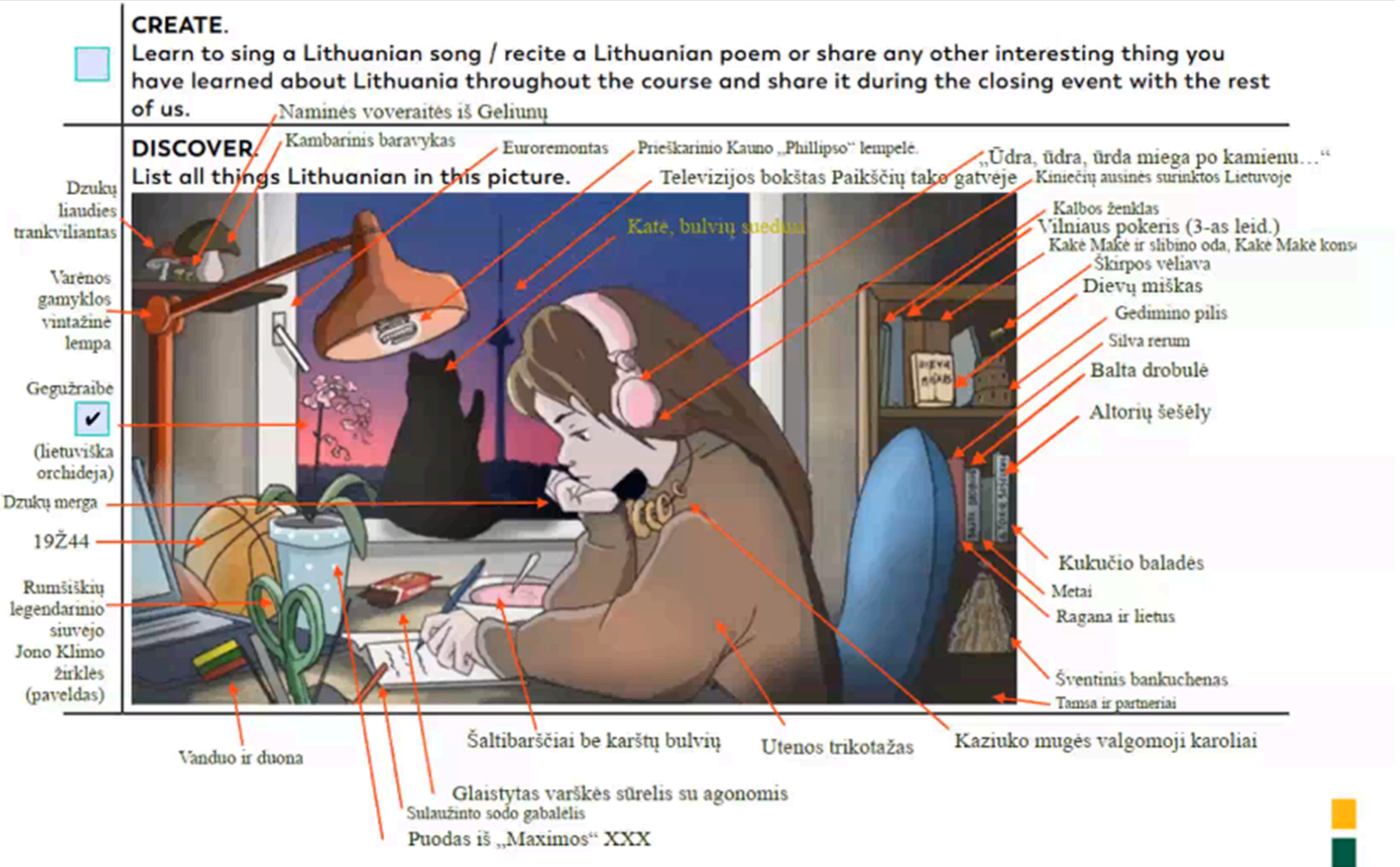

Kaip plėsti žodyną? Kalbos dėžutė

- Pirmas (1) skyrelis visada papildomas naujais žodžiais.
- Antrame (2), (3), (4), (5), (6) skyreliuose žodžius kartojame ir įtvirtiname ilgalaikėje atmintyje.
- Jei kartodami žodį bet kuriame skyrelyje, pamiršome jo reikšmę, tuomet šis žodis visada keliauja į pirmą skyrelį (1), pvz.: kartodami žodį “Yes” (2) skyrelyje jį pamiršome, tokiu atveju keliame žodį “Yes” į (1) skyrelį.
- Jei kartodami žodį jį puikiai prisimename, tuomet keliame jį į sekantį skyrelį, pvz.: kartodami žodį “Word” (3) skyrelyje jį puikiai prisimename, tokiu atveju šis žodis keliauja į (4) skyrelį.
- Pirmą (1) skyrelį papildome tokiu naujų žodžių skaičiumi, kad bendra skyrelyje esanti žodžių suma būtų lygi norimam išmokti naujų žodžių kiekiui per dieną. Pvz.: nusprendėme per dieną mokytis po 30 naujų žodžių. Jei matome, kad pakartojus ir perkėlus jau įsimintus žodžius liko 4 neįsiminti žodžiai, vadinasi į pirmą (1) skyrelį įdedame 26 naujus žodžius. Bendras žodžių skaičius pirmajame skyrelyje bus 30 (4 neįsiminti ir 26 nauji žodžiai).

Asociacijų kūrimas

Įgarsinkime pasaką

Nelogiški paveikslėliai skatina kalbėti

Metodika ir praktika

Tik mokantis mokytojas žino, kas realiai veikia… jeigu ieško veiksmingo kelio

Pamokos

—Kaip buvo išrasta mikrobangų krosnelė? —Ko, anot Nielso Borho, nusipelno prasižengęs draugas? —Ar gali būti, kad pasaulis aplink mus tėra skambanti...

Kūrybingumo mokykla

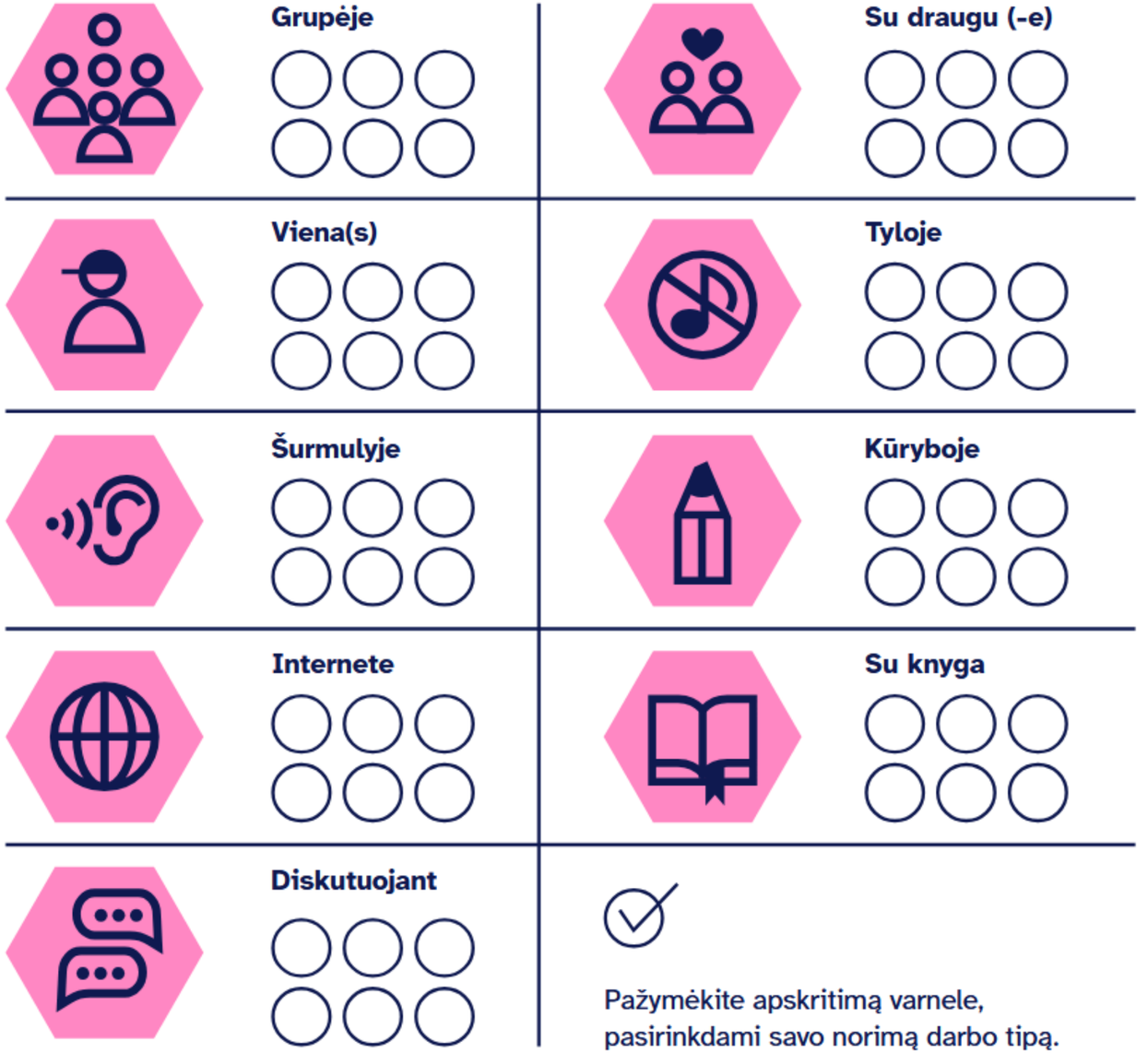

https://tukstantmeciomokyklos.lt/wp-content/uploads/2023/11/Universalaus-dizaino-mokymuisi-gaires-1.pdf

„Tūkstantmečio mokyklų“ programoje ***įtrauktis yra horizontalusis principas.***

Todėl tekstas paremtas negaliai ir lyčiai jautrios kalbos**, universalaus dizaino principais.**

Žodynas	Vardas	Vardas	Vardas
Vaizdingas			
Naudoja palyginimus, posakius, menines ir stilistines priemones			
Cituoja, perfrazuoja			
Vidutinis			
Skurdus			
Pastabos			

3.6. lentelė. Pageidaujamo mokymosi būdo ir raiškos pasirinkimo įrankis

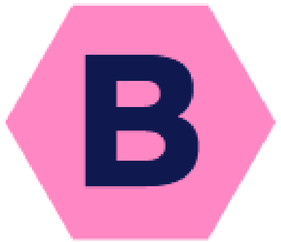
Apmąstykite:

Ar tai, ką žinote apie konkretų mokinį ar mokinę, padeda:

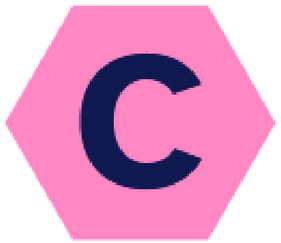
1. suprasti, kokiu būdu pateiktą informaciją (vaizdu, garsu, per aktyvią veiklą ir kt.) jis (ji) lengviau analizuotų ir įsimintų;
2. numatyti, kokio sudėtingumo analitinė, kūrybinė veikla jam (jai) keltų iššūkį, bet liktų įveikiama;
3. įvertinti, kaip ilgai mokinys (-ė) gali išlaikyti dėmesį;
4. numatyti, kokio pobūdžio mokymosi veiklos būtų prieinamesnės (mokytis su kitais darbiniame šurmulyje ar individualiai tyloje).

Įgūdžių barjerai

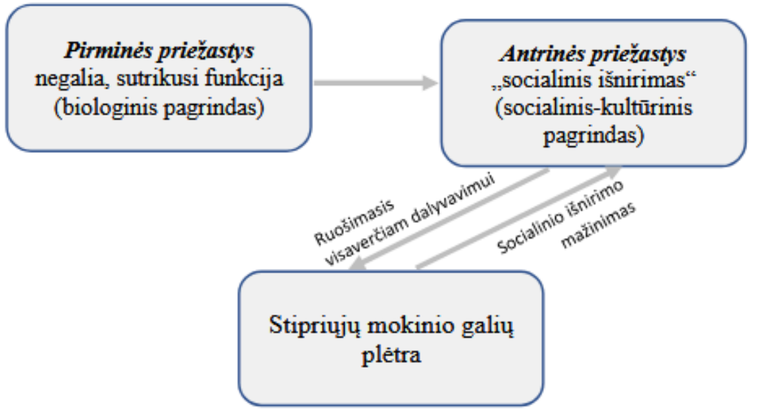
Programos barjerai

Individualūs barjerai

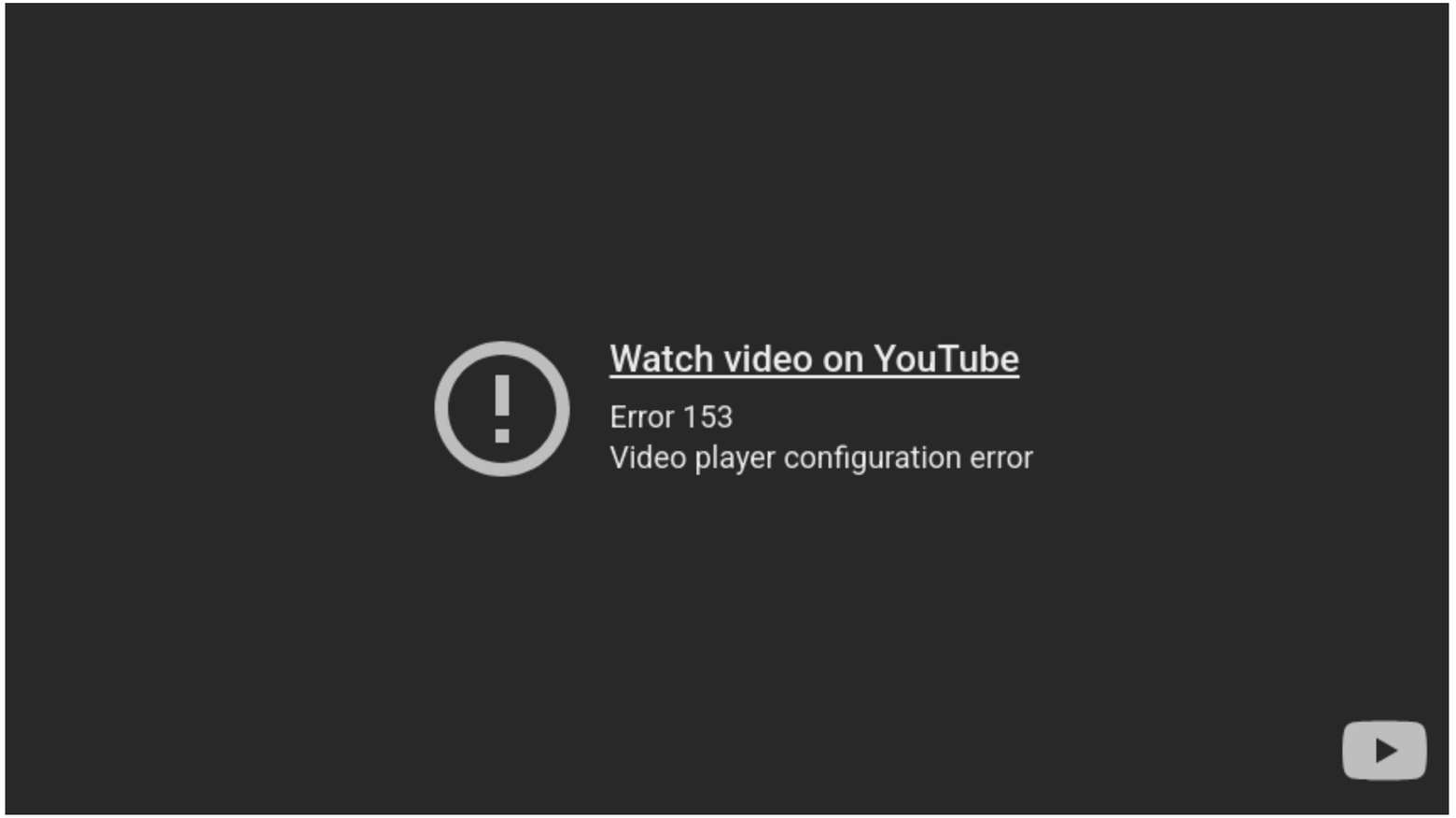
file:///C:/Users/Svecias/Desktop/2021_leidinys_Univrsalus%20dizainas%20mokymuisi%20m%C5%ABs%C5%B3%20klas%C4%97je.pdf

1 pav. Priežastys, ribojančios socialinę vaiko raidą

Įtrauktis = universalaus dizaino metodas

Mano asmeninis taisyklių TOP as

- **Humoras, lengvas santykis ir kūrybiškumas išgelbės bet kokią pamoką:)**
- **Abipusė pagarba - nemoki, nereiškia, kad esi kvailas...**
- **Realiai suptrasti, kiek ir ko nemoka-atspirties taškas**
- **Adaptavimas ir diferencijavimas (teksto, schemos, užduoties)**
- **Žodyno formavimas, reikšmės ir žodžių formos**
- **Alternatyvūs metodai („gyva kalba gyvų žmonių”)**

Būkime drąsūs ir originalūs

Darbas su tekstais. Mažai teksto - daug prasmės

Būkime aktualūs

Ugdymo diferencijavimas – prielaida visaverčiam dalyvavimui

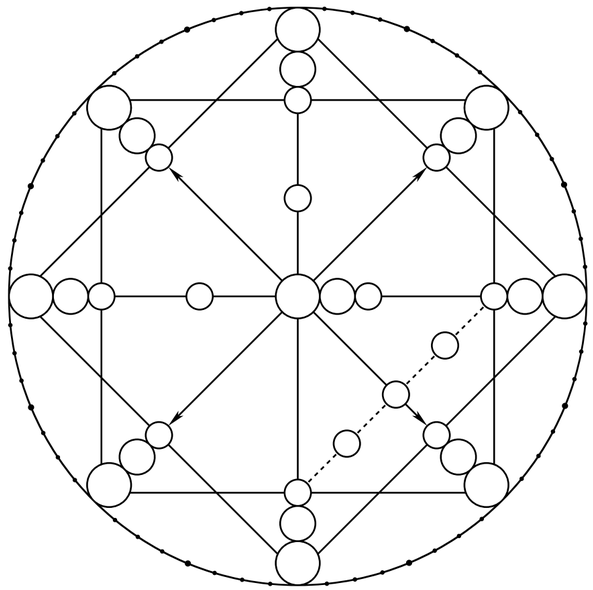
Ugdymo diferencijavimas yra vienas reikšmingiausių ugdymo prieinamumo visiems kriterijų, tačiau diferencijavimas yra ir vienas iš pavojingiausių ugdymo komponentų vidinei kai kurių mokinių segregacijai ir stigmatizacijai sukurti.

Diferencijuoto instruktavimo versija. Labiausiai paplitusi ugdymo praktikoje diferencijavimo forma, vadinama diferencijuotu instruktavimu. Diferencijuoto instruktavimo prieigos pagrindas – ugdymo pritaikymas atskiro mokinio arba mažos mokinių grupelės poreikiams. Šios prieigos konstruktą sudaro keturi komponentai:

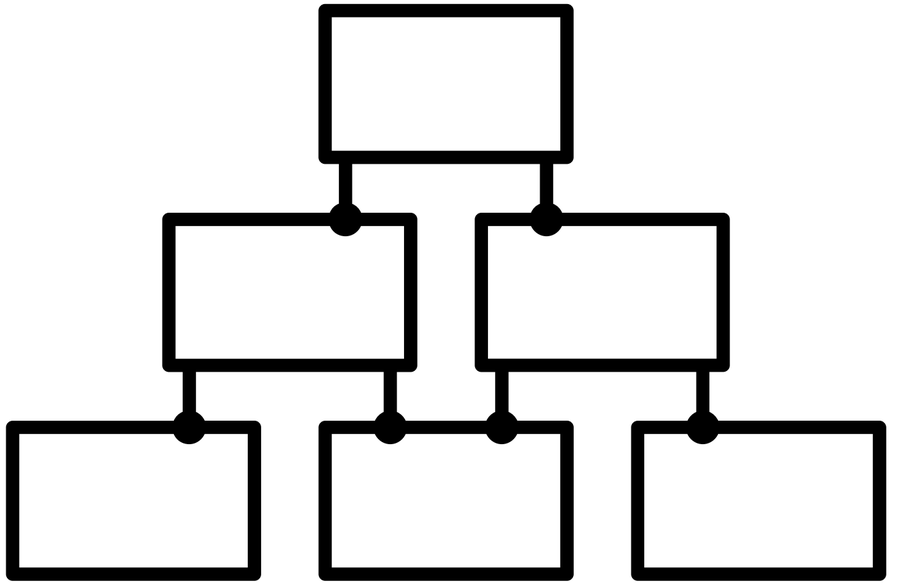
1. Turinys – ką mokinys turi žinoti ir kaip mokinys pasieks šią informaciją;
2. Procesas – veiklos, į kurias mokinys įsitraukia siekdamas įprasminti arba įvaldyti turinį;
3. Produktai – baigiamieji projektai, kuriuose mokinio prašoma pakartoti, pritaikyti ar išplėsti, ką mokinys išmoko iš tam tikro skyriaus;
4. Mokymosi aplinka – kaip klasės mokiniai dirba ir jaučiasi.

.

Gerai apgalvotos schemos

Jungiamieji žodžiai anglų kalbos rašiniams

Generalisation
As a rule / For the most part / In general / Generally / On the whole / Overall / In most cases...

Reason
Because of / With this in mind / In order to / In fact / Due to / Owing to / Since / Because / Leads to...

Introductory
I think / I believe / I feel / In my opinion / My favorite / The best / I Strongly believe...

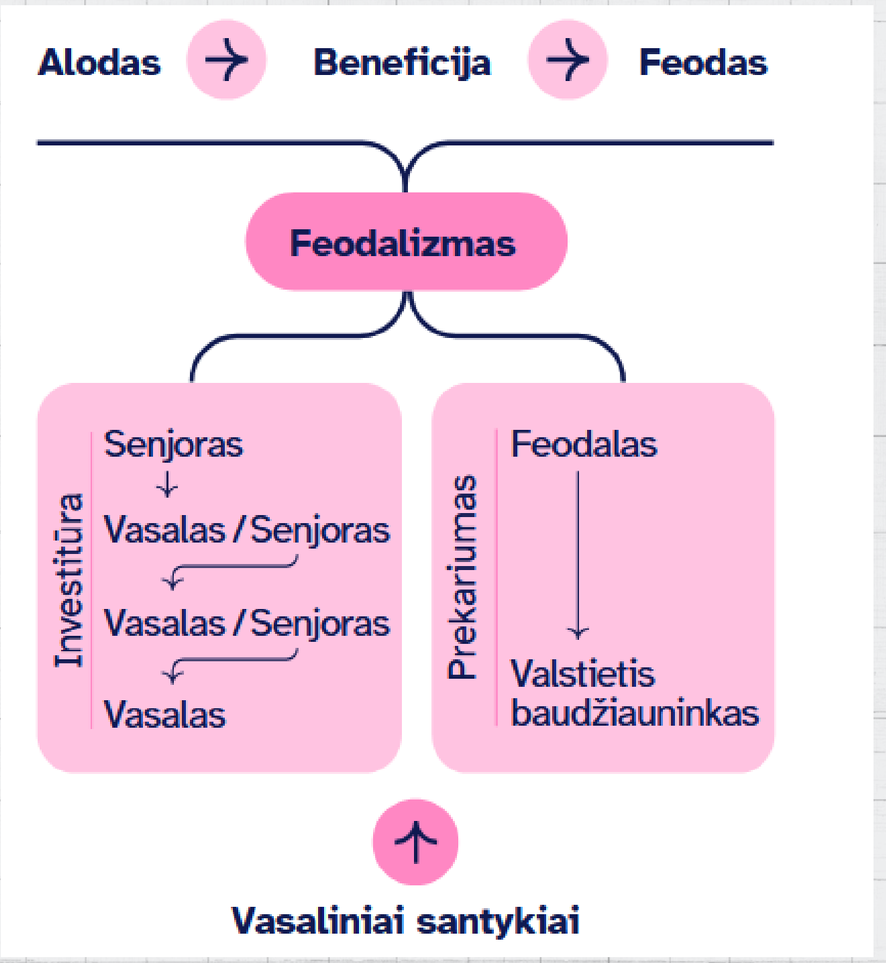
Condition
If / In that case / In case / Unless / Provided that / Providing / Whetever / Depending on / Suppose...

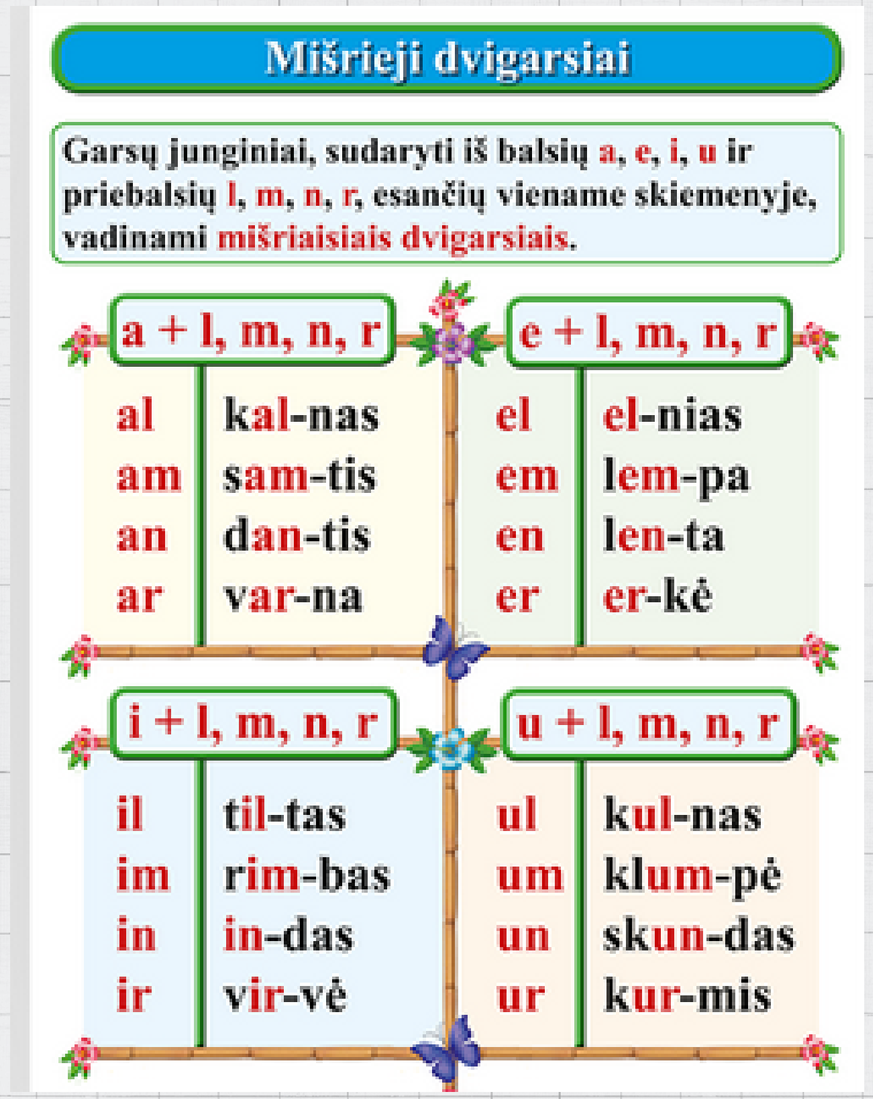
Place
There / Here / Behind / Nearby / Next to / At that point / Opposite to / Adjacent to...

Sequence
After this / Then / At this point / Earlier / Later / Later on / Afterwards / To begin with / Initially...

Time
Meanwhile / Throughout / Along / During / At present / Presently / Currently / At last / Immediately...

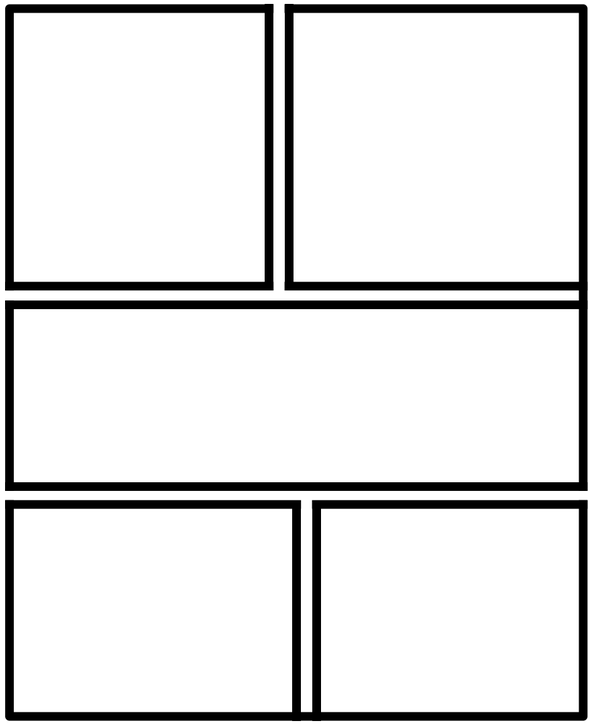
Certainly
Obviously / Certainly / Plainly / Surely / Of course / Undoubtedly / Definitely / Absolutely / ...

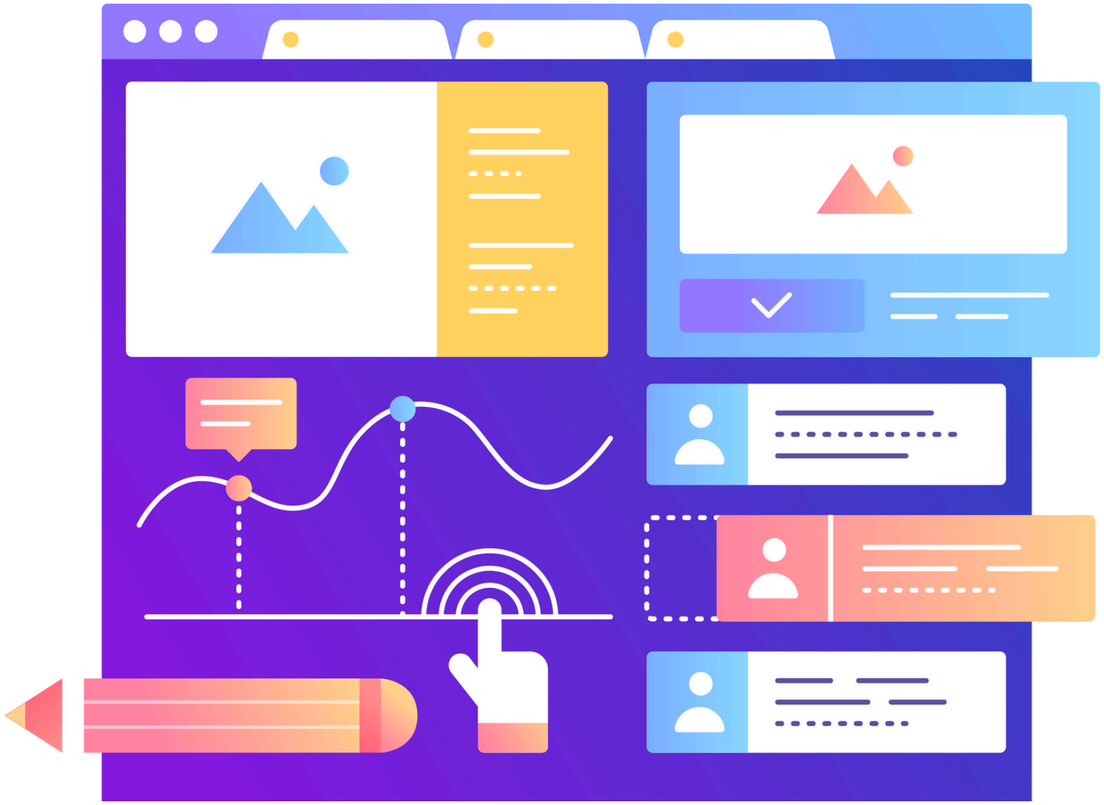

Positive sentences		Negative sentences		Questions ?
I am sleeping.	→	I am not sleeping.	→	Am I sleeping?
You are sleeping.	→	You are not sleeping.	→	Are you sleeping?
He / She / It is sleeping.	→	He / She / It is not sleeping.	→	Is he / she / it sleeping?
We are sleeping.	→	We are not sleeping.	→	Are we sleeping?
They are sleeping.	→	They are not sleeping.	→	Are they sleeping?
You *(plural)* are sleeping.	→	You *(plural)* are not sleeping.	→	Are you *(plural)* sleeping?

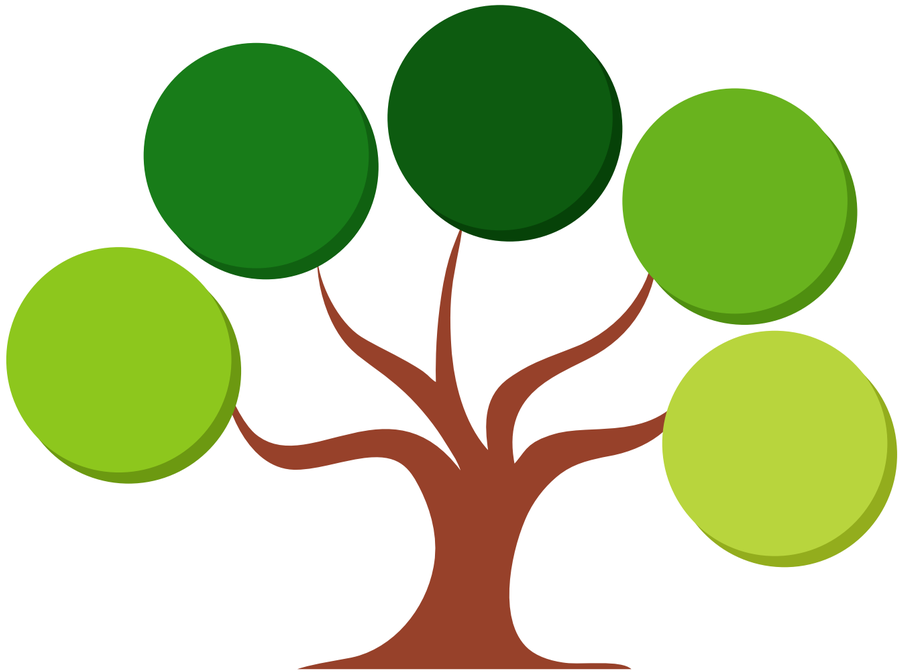
Tikslingi šablonai

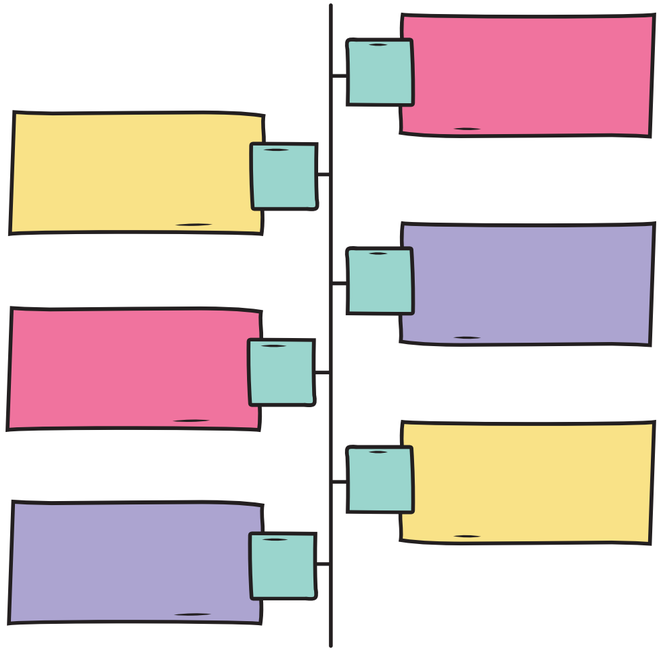

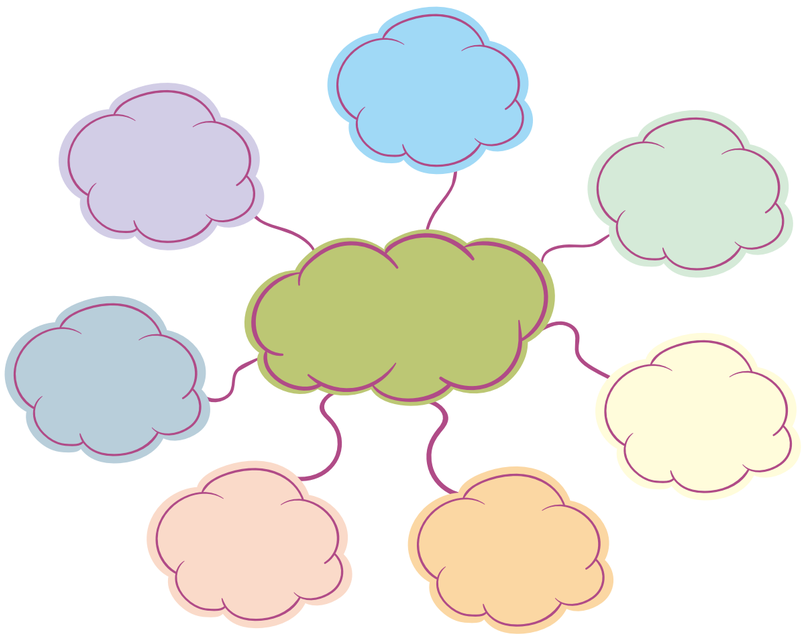
Infografikas

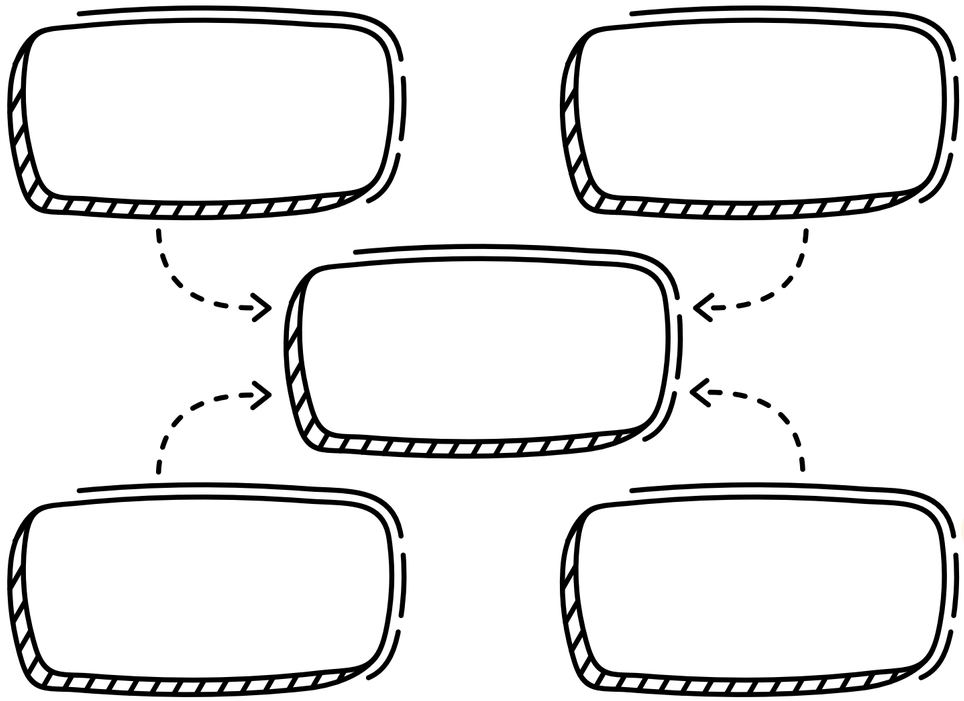

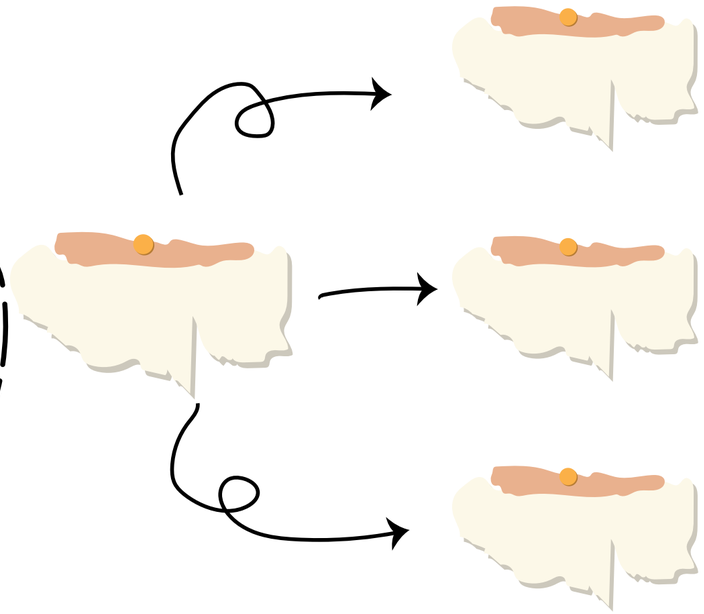

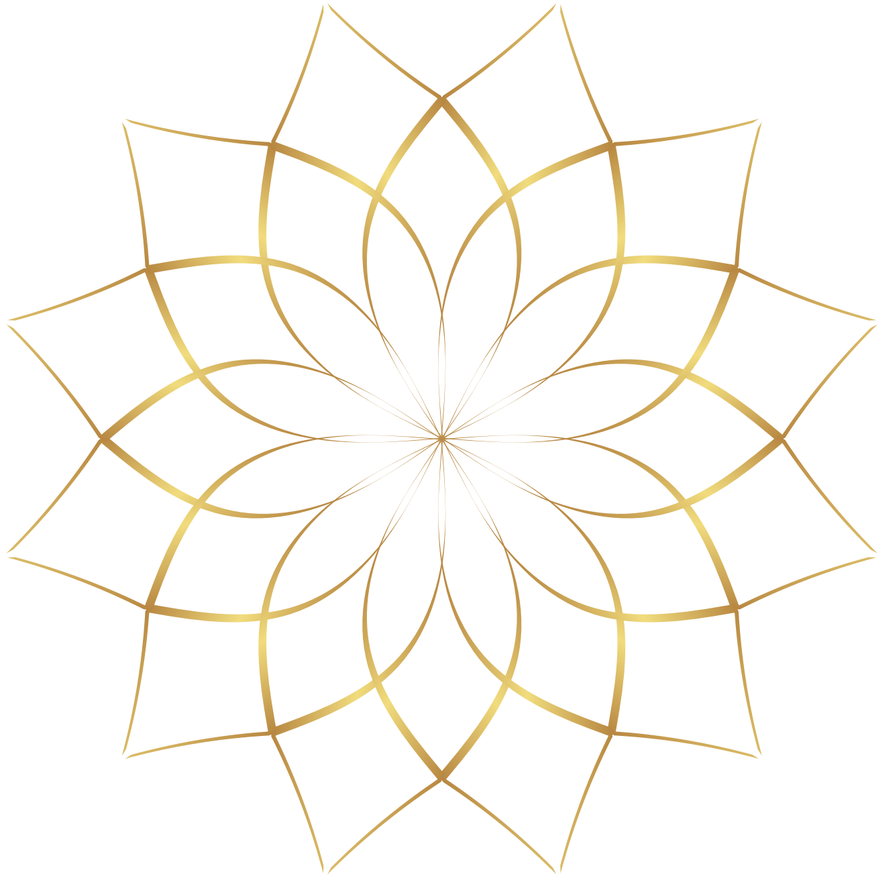
Minčių žemėlapis

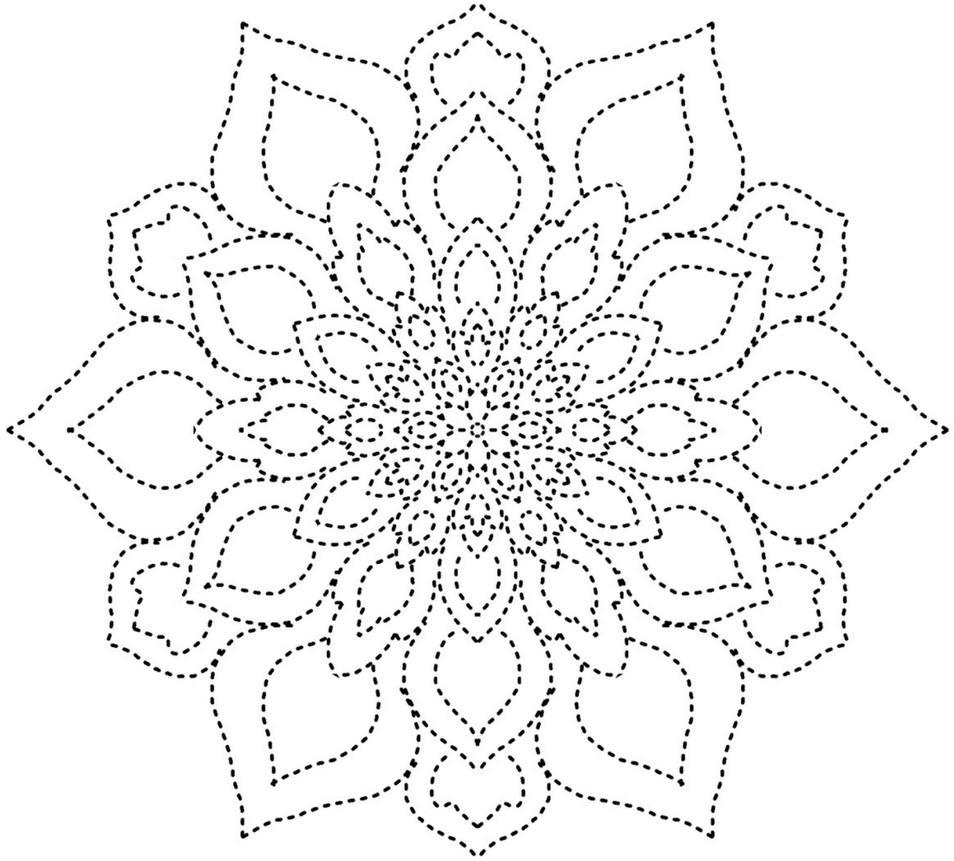

Netradicinis/kūrybiškas požiūris

PROGRAMA (4)

2025-10-22 (4 ak. val.)

Laikas	Tema
15:00-16:30	Kūrybinė – praktinė laboratorija. Kuriame individualią pamoką, dalykinio žodyno kūrimas (Canva platformos galimybės) (2 ak. val.)
16:30-16:45	Pertrauka
16:45-18:15	Namų darbų (projekto) aptarimas (2 ak. val.)

PROGRAMA (5)

2025-10-24 (8 ak. val.)

Vieta: Netradicinės pamokos įvairiose Vilniaus erdvėse

Laikas	Tema
9.00 - 10.00	**Susitikimas su lektoriais, įvadas į dienos programą**
10.00 - 11.30	Integruota istorijos, kultūros ir pilietiškumo pamoka Antakalnio kapinėse
12.00 - 12.45	Pietų pertrauka (netoli Istorijų namų)
13.00 -13.45	Patyriminė veikla - edukacija Istorijų namuose T. Kosciuškos g. 3, Vilnius, 01100 Vilniaus m. sav.(Ekspozicijos lankymo bilietai)
14.00 - 15.30	Mokomasis vizitas Vileišių rūmuose (Literatūros institutas), Antakalnio g. 6, LT-10308 Vilnius, Lietuva
15.30 - 17.00	Patyriminis žygis - Atrask istorijos lobynus. Idėjų bankas integruotų pamokų rengimui.
17.00 -17.20	Aptarimas, refleksija, išvykimas į Klaipėdą

2025-11-20 (4 ak. val.)

Vieta: Klaipėda, Santarvės progimnazija

PROGRAMA (6)

PROGRAMA (7,8)

2025-11-20/2025-11-21 (4/4 ak. val.)

Vieta: Klaipėda, Aitvaro gimnazija, Žaliakalnio gimnazija

Chulijas Kortãsaras

„Mažasis rojus"

Teksto analizė ir interpretacija (dvi pamokos)

Argentinos rašytojo Julio Cortázar (1914–1984) alegorinis pasakojimas apie iliuzi
laimę ir totalitarinę kontrolę.

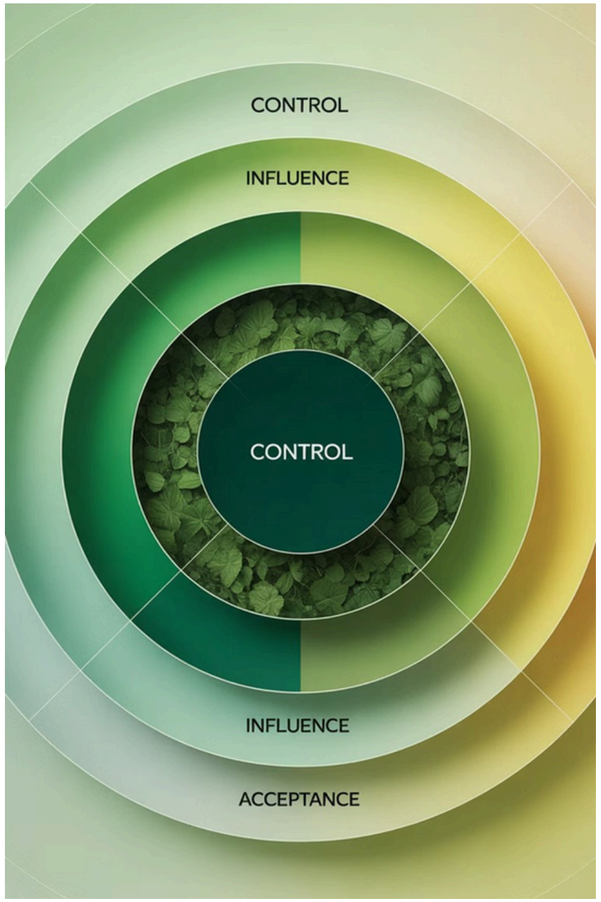
UŽDAVINYS - susispažinę su Juolio Cortazaro asmenybe ir perskaitę kūrinį, nuosekliai analizuosite šešias kūrinio pastraipa aptarsite kalbos ypatumus, simbolių reikšmes, filosofines idėja Antroje pamokoje dirbsite porose ir sukursite po du problemini klausimus, kurie padėtų giliau pažinti kūrinio idėjas.

PROGRAMA (9)

2025-11-28 (4 ak. val.)

Laikas	Tema
15:00-16:30	Refleksija ir praktinių projektų aptarimas
16:30-16:45	Pertrauka
16:45-18:15	Refleksija ir praktinių projektų aptarimas

Stresorių žemėlapis

Dabar atliksime pratimą, kuris padės **sutelkti mūsų energiją** į tai, ką galime **kontroliuoti**.

01

Nupieškite du apskritimus.

Vidinis – **„Mano kontrolės zona“**, išorinis – **„įtakos zona“**. Viskas, kas yra už jų ribų – **nekontroliuojama**.

02

Užpildykite žemėlapį.

Turėsite **10 minučių** užrašyti savo **stresorius** atitinkamose **zonose**.

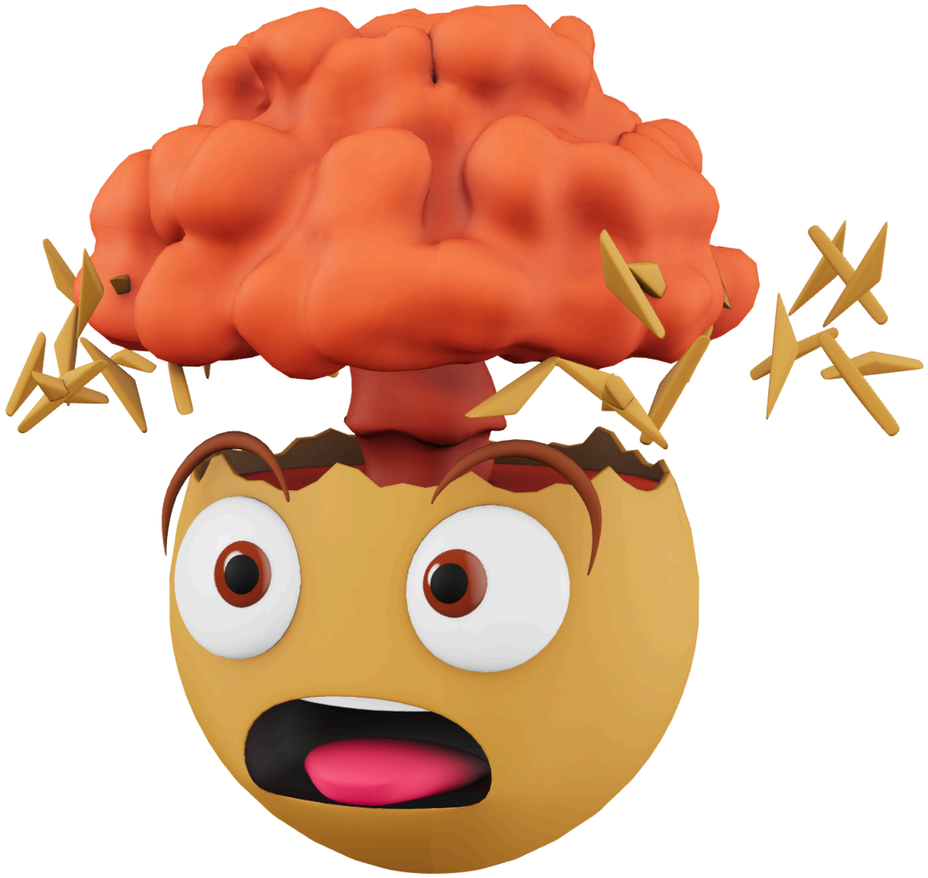
03

Sesijų kambariai.

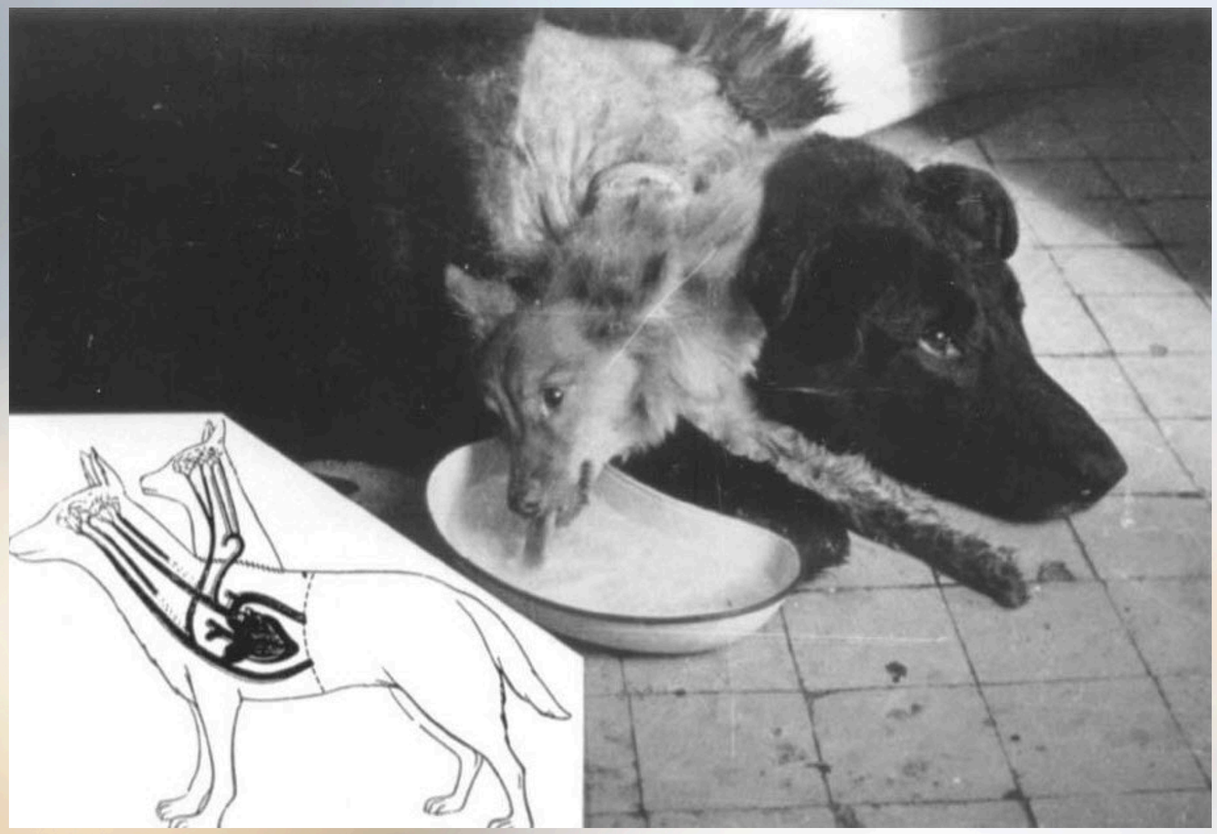
Pasidalinsime į **mažas grupes 15 minučių diskusijai**.

Kas MES?

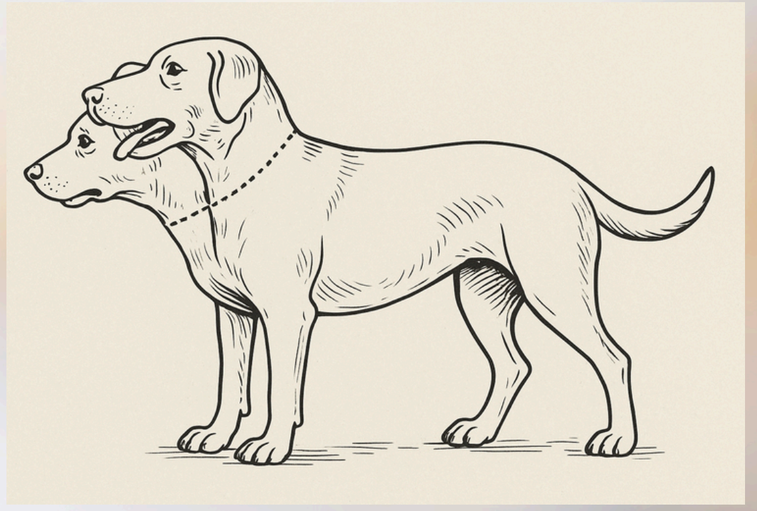
- **Kūrėjai?**
- **Baudėjai?**
- **Sprendėjai?**
- **Kovotojai?**
- **Juokdariai?**
- **Įkvėpėjai?**

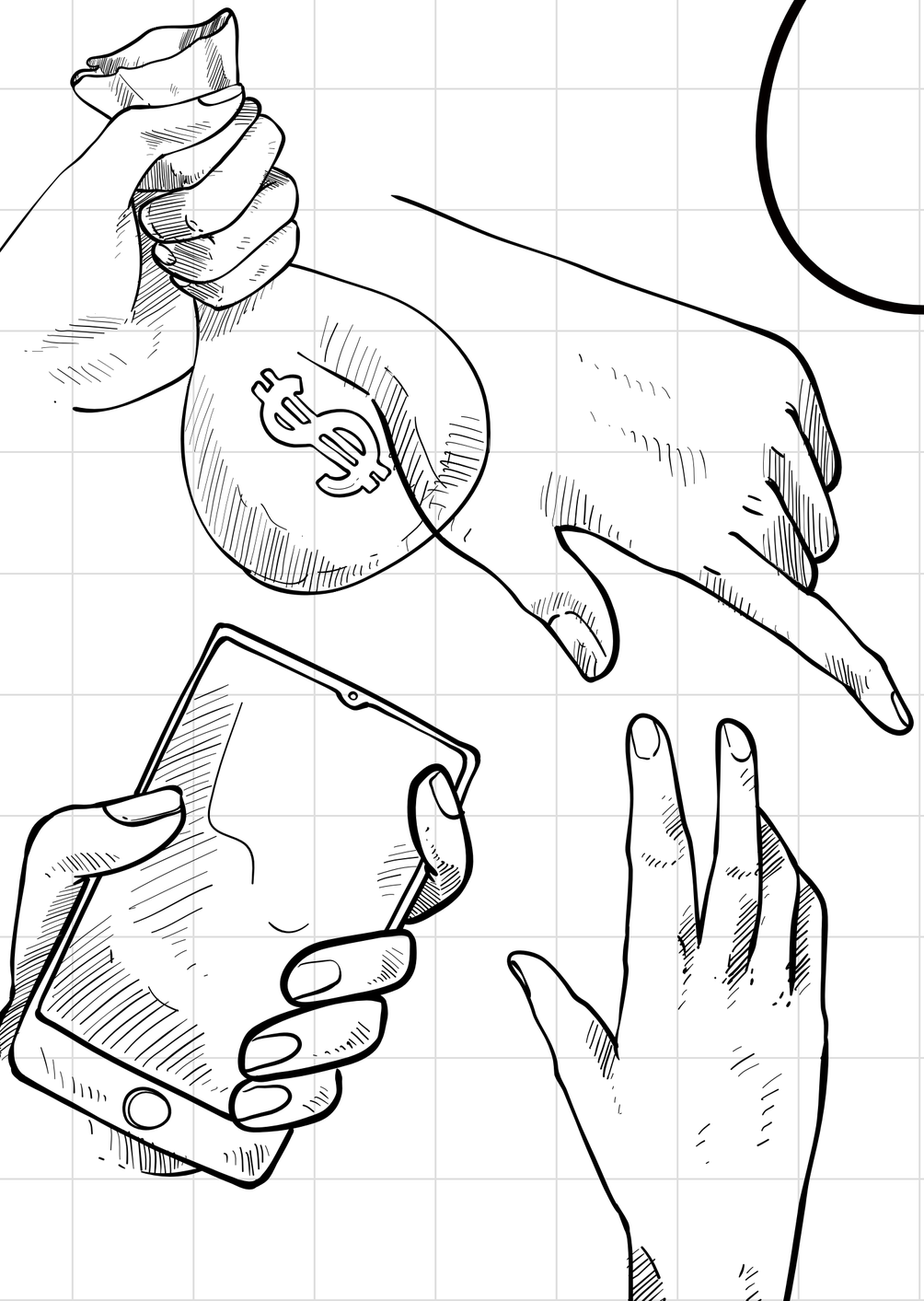

Demichovo šuo

Lengvai suprantama kalba

Parengė
Greta Botyriūtė-Skiotienė

Kas yra lengvai suprantama kalba?

Lengvai suprantama kalba – kas tai?

- Supaprastintas rašymo stilius, skirtas tam, kad tekstai būtų aiškūs ir prieinami visiems.
- Ypač naudingas žmonėms, turintiems skaitymo ar informacijos supratimo sunkumų.
- Būdingi bruožai:
  - trumpi ir aiškūs sakiniai,
  - paprastas žodynas,
  - aiški ir struktūruota teksto sandara.
- Dažnai naudojami paveikslėliai, padedantys greičiau suprasti informaciją ir ją įsiminti.

Teisiniai reikalavimai Lietuvoje ir ES

- Nuo 2024 m. sausio 1 d. visos Lietuvos valstybės institucijos privalo teikti informaciją lengvai suprantama kalba.
- Nuo 2025 m. birželio, remiantis Europos prieinamumo akto (Direktyvos (ES) 2019/882) nuostatomis, šis reikalavimas tampa privalomas daugumai Lietuvos įmonių.
- Privaloma visiems skaitmeniniams produktams ir paslaugoms, teikiamiems ES vartotojams.
- Išimtis taikoma tik įmonėms, turinčioms mažiau nei 10 darbuotojų.

Poveikis Lietuvoje

- Lengvai suprantama kalba pagerintų informacijos prieinamumą apie 15 % Lietuvos gyventojų.
- Tai atitinka maždaug 420 tūkst. žmonių.

Produktai ir paslaugos, kurie turės būti pritaikyti lengvai suprantamai kalbai

- Kompiuteriai ir operacinė programinė įranga
- Elektroninės knygos (e-knygos)
- Elektroninės parduotuvės
- Bankomatai, bilietų automatai ir registracijos aparatai
- Išmanieji telefonai
- Televizijos įranga, susijusi su skaitmeninės TV paslaugomis
- Telekomunikacijų paslaugos, įskaitant paslaugų teikėjų programėles ir svetaines
- Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos
- Transporto sektoriaus paslaugos, pvz.:
- bilietų automatai,
- mobiliosios programėlės,
- interneto svetainės
- Visos finansinės paslaugos, įskaitant internetinę bankininkystę

Produktai ir paslaugos, kurie turės būti pritaikyti lengvai suprantamai kalbai

- Kompiuteriai ir operacinė programinė įranga
- Elektroninės knygos (e-knygos)
- Elektroninės parduotuvės
- Bankomatai, bilietų automatai ir registracijos aparatai
- Išmanieji telefonai
- Televizijos įranga, susijusi su skaitmeninės TV paslaugomis
- Telekomunikacijų paslaugos, įskaitant paslaugų teikėjų programėles ir svetaines
- Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos
- Transporto sektoriaus paslaugos, pvz.:
- bilietų automatai,
- mobiliosios programėlės,
- interneto svetainės
- Visos finansinės paslaugos, įskaitant internetinę bankininkystę

Kam skirta lengvai suprantama kalba?

- žmonėms su intelekto sutrikimais
- vyresnio amžiaus žmonėms
- žmonėms, mokantiems tik pagrindinę vietinės kalbos gramatiką
- žmonėms, susiduriantiems su skaitymo sunkumais ar disleksija
- visiems, kurie ieško aiškios ir lengvai suprantamos informacijos.

Lengvai suprantamos kalbos lygiai

- 1 lygis. Pirmojo lygio tekstai yra trumpi, juose pateikiama **tik esminė informacija**. Pirmojo lygio tekstai yra skirti žmonėms, kurie patiria didelių kognityvinių iššūkių. Mintys dėstomos **labai aiškiai ir nuosekliai, jos iliustruojamos pavyzdžiais** iš kasdieninio gyvenimo.
- 2 lygis. Antrojo lygio **tekstai yra neilgi**, jie perteikia svarbiausią informaciją tam tikra tema. **Nauja ir detalesnė informacija tekste įvedama palaipsniui**, tik tada, kai ši informacija būtina. Pagrindinė informacija ar sudėtingesnės mintys iliustruojamos paveikslėliais.
- 3 lygis. Trečiojo lygio tekstai yra skirti **žemesnio išsilavinimo ir raštingumo žmonėms**, asmenims, turintiems neryškių **intelekto sutrikimų.** Gali būti papildomi paveikslėliais, bet nebūtinai. **Taip pat šie tekstai tinkami pažengusiems lietuvių kalbos kaip svetimosios vartotojams.**

Rekomendacijos rengiant tekstus

- venkite ilgų sakinių, sudėtingų sakinių struktūrų
- venkite nereikalingų žodžių
- vartokite visuomenėje gerai žinomus terminus
- venkite neigiamų žodžių
- venkite frazeologizmų
- rekomenduojama kelis kartus paaiškinti sudėtingus žodžius
- naudokite bent 1,5 tarpą tarp eilučių, mažiausią šrifto dydį - 14
- tekstą papildykite paaiškinančiais paveikslėliais

Eva ir Marta toliau skuba namo.

Jos bijo, kad jas kas nors gali užkalbinti.

Štai ir dabar joms tenka praeiti pro girtų rusų kareivių būrelį.

Tie kareiviai Evai ir Martai kažką šaukia, juokiasi.

Bet Eva ir Marta žino, kas svarbu:

- ramiai praeiti pro šalį
- ir neatsisukti.

Eva eina ir meldžiasi.

Evai atrodo, kad malda jai padeda.

Juk malda yra šventi žodžiai, kuriuos ištarė pats Dievas.

O Marta juokiasi iš Evos.

Marta sako Evai:

– Tu pasidarei davatka.

Davatkomis vadina žmones, kurie labai dažnai eina į bažnyčią, labai daug meldžiasi.

Bet Eva nepyksta ant Martos.

Juk tai, kad Marta dabar gali juoktis, rodo kokia ji stipri.

Eva ir Marta skuba namo, jos susigūžusios nuo vėjo ir baimės, kad jų kas neužkalbintų.

Iš sniego sūkurių karts nuo karto išnyra šviesos, automobiliai, kareiviai, kažkokie siluetai, kažkas juokiasi, kažkur aidi šūviai. Štai ir dabar jos bando prasmukti pro apygirčių rusų kareivių būrelį, joms kažką šaukia, tačiau moterys apsimeta, kad nieko negirdi. Svarbu nesustoti, neatsisukti, ramiai praeiti pro šalį. Eva žengia ir kas žingsnį skiemenuoja maldą, kurią žmones išmokė Jėzus: Tėve mūsų, kuris esi danguje, teesie tavo valia... Niekada nebuvo religinga, greičiau – laisvamanė, tačiau dabar vis kartoja ir kartoja tą maldą, kurios mokina jau ir vaikus, jai rodos, kad padeda ta malda, kad gelbsti šventi, Dievo lūpų palytėti žodžiai. Marta juokiasi iš jos – pasidarei davatka. Eva nepyksta ant Martos, ant jos negalima pykti, – negalima pykti ant šios gražios, stuomeningos, jokių negandų nepalaužtos moters, negalima pykti, – juk net ir dabar retkarčiais išgirsti tą specifinį, tokį uždegantį jos juoką.

Pavyzdžiai

„Skaityk lengvai“

Kviečiame atsisiųsti leidinį **„Skaityk lengvai“**.

Jame rasite lengvai suprantama kalba perrašytus tekstus, skirtus **5–6 klasių moksleiviams**. Tai yra pirmasis tokio tipo grožinės literatūros skaitinių vaikams rinkinys lietuvių kalba.

Leidinio tekstai **perrašyti trečiu lengvai suprantamos kalbos lygiu** – jie yra šiek tiek ilgesni, sudėtingesni ir skirti asmenims, turintiems neryškių intelekto sutrikimų. Taip pat šio lygio tekstai gali būti tinkami negimtakalbiams, tik besimokantiesm lietuvių kalbos žmonėms.

„Skaityk pasakas lengvai“

Kviečiame atsisiųsti leidinį **„Skaityk pasakas lengvai“.**

Jame rasite lengvai suprantama kalba perrašytus tekstus, skirtus **3–5 klasių moksleiviams**. „Skaityk pasakas lengvai“ rasite 5 lietuvių liaudies pasakas, 5 sakmes ir padavimus, taip pat 5 literatūrines Hanso Kristiano Anderseno pasakas. Rinkinys sudarytas atsižvelgiant į atnaujintą literatūros ugdymo programą 3–5 klasėms.

Leidinio tekstai **perrašyti antru lengvai suprantamos kalbos lygiu** – tai reiškia, jog tekstai yra pakankamai supaprastinti, jais perteikta pagrindinė ir svarbiausia pasakos informacija, vartojamas nesudėtingas žodynas. Šias pasakas galės skaityti vaikai, kurie patiria rimtesnių skaitymo ir suvokimo iššūkių.

https://amb.lt/vaikams/data/public/uploads/2024/12/d1_knyga-skaityk-pasakas-lengvai.pdf?fbclid=IwY2xjawOU-CdleHRuA2FlbQIxMABicmlkETA4VzBlZDBpdXczdk5VNHJqc3J0YwZhcHBfaWQQMjIyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHjyn_QJ9vpGkS9yleX4SEBPh82XlSysIkqXf9llIDT2zQMOnuYfxckt1ZDMY_aem_sbGqef0bx_n3b2P1oS1t4Q

https://amb.lt/vaikams/data/public/uploads/2025/11/skaityk-lengvai_2025.pdf?fbclid=IwY2xjawOU9-ZleHRuA2FlbQIxMABicmlkETA4VzBlZDBpdXczdk5VNHJqc3J0YwZhcHBfaWQQMjIyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHqUGy608xlhZyXlRT053yyxJzhT-vZjbuEpt-GVywRLlgrZXWhWqvn7_6U46_aem_6CuNRmgNzvz7ZeuNWWyfkg

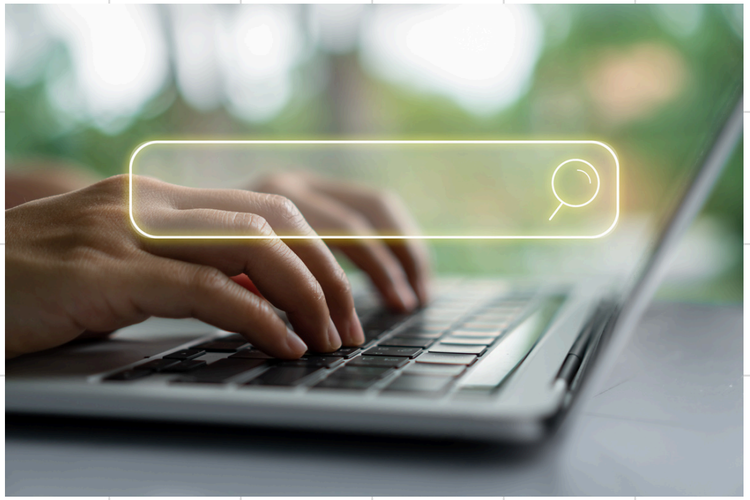
Daugiau apie tekstų adaptavimą

https://atviri.emokymai.vu.lt/course/view.php?id=156

https://atviri.emokymai.vu.lt/pluginfile.php/14872/mod_resource/content/2/Level_descriptors_LT.pdf

https://epublications.vu.lt/object/elaba:118341721/

Mano metodų TOP 5

Ką galime patarti sau ir kitam...

